

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Égyszeri sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, június 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesztélünk: Munkácsy-ünnep.
- A képviselőház ülése.
- Új háború?
- Egyről-másról.
- A magyar sajtó az aradi püspökválasztásról.
- Vérlezítő botrány.
- Munkakiállítás Araden.
- A Munkácsy-emléktábla.
- Tüntetés az aradi memorandisták ellen.
- Az öngyilkos hadnagy váltól.
- Az aradi vár foglya.
- Agyonkintott gyermekek.
- Pálmay Ilka Araden.
- Mangra Vazul bűnlajstroma.
- Konstantinápoly a városifogtban.
- A protessált vasut.
- Tiszter éves aganes.
- Barth Lajos Araden.
- Német prédikáció a negyvennyolcas katonáknak.
- Titkos rendelet a párbajról.

Munkácsy-ünnep.

Arad, június 14.

Van Aradnak egy dűledező, ócska épülete, melynek falait ma-holnap már támogatni kell. Korhadt a zsendely-fedél rajta, a vakolat lehullott a faláról és többször tapasztották már, mint ahány vályog van a falában. Egyszóval olyan alkotmány, amelyet a mai napokig csak az a talajdonsága tartott fenn, hogy régen építették. Külső értéke ennél fogva alig van, alig ér többet egy kétszobás külvárosi lakóháznál, sőt nem is illik oda a

templom-utca emeletes, divatos palotái közé.

És ez a dűledező épület mégis nagyon értékes. Annyira értékes, hogy ha újraépítenék, vagy emeletes palotát varázsolnának belőle, annál többet veszítené az értékéből, minél több új anyagot raknának rá.

Nincsen ebben semmi lehetetlenség. Még abban sincs, ha azt mondjuk, hogy az az ócska ház nagy kincset ér, bár nincs vállalkozó, aki csak egynehány száz forintot is adna érte. S mi mégis, akik tudjuk ennek az öreg iskolának nevezetességét, szeretnők épségben megőrizni még pusztulása után is.

Arad történelmi nevezetességű épületei között talán ez az egy maradt mind-ezideig mostoha, ez az egyetlen épület maradt jeltelenül addig, míg az aradi Nemzeti Szövetség észre nem vette azt a mulasztást, melyet bizony hamarjában nem tudjuk megmondani, hogy kikövetelt el. Annyi nálunk a hazafias télettségben szenvedő egyesület, hogy az ember eltéved a hivatásaiakon. Jó, hogy végre a Nemzeti Szövetségnek eszébe jutott a Munkácsy Mihály tanulóházát megjelölni, bár ezt már előbb is megtehetette volna.

Dehát most már mindegy, az a fő, hogy holnaptól kezdve emléktábla fogja megjelölni azt a házat, ahova iskolába járt a magyar haza egyik leghirnevesebb

fia, legnagyobb büszkesége, aki az ő istenáldotta művészetével többet használt ennek az elmaradt országnak, mint három évtized politikusi együttvéve. Ebben a házban szerezte meg tudniillik művészetének alapismereteit Munkácsy Mihály, a legnagyobb magyar festő-művész. Ezért ér nekünk kincset az az ócska épület, többet az ércül csengő pénznel, kincset, melynek belső értékét nem az érc adja meg, hanem a magyar szívek minden kegyelete és hazafias érzése.

Hogyne volna nekünk értékes az a ház, hogyne becsülnénk sokra, mikor ez azt jelenti, hogy Munkácsy életének gyermekkori éveiből itt töltött el a mi városunkban egy pár esztendőt. Ugy van az ember vele, hogy ha egy rokonának, barátjának, vagy ismerősének felviszi az Isten a dolgát, szeret vele eldicsekedni, mert többnek tartja magát az által, hogy a szerencsés ember rokona, barátja, vagy jó ismerőse. — Így vagyunk mi is avval a két esztendővel, amit Munkácsy Mihály Araden töltött. Oda nem adnók más városnak semmiért. Vagyis önzők vagyunk a szó leghazafiasabb értelmében.

Nincs mese mesésebb, mint a mi Munkácsynk élettörténete, pályafutása; azé a vézna kis asztalos inasé, aki apátlan, anyátlanul elindul világgá mezitláb, egyedül s alig hogy vándorutját megkezd, találkozik utján egy ismerőssel, akiről ugyancsak azt sem tudta, hogy lé-

S azt se bánja, ha felé zeng

Ilyen *cantec unguresc*:„Hogy azelőtt milyen nagyon szerettél,
Stii-tu?

Hogy Lukácsinak csatlósa lettél,

Stii-tu?

Hogy hányszor kék-utaztál Bukarestbe,

Hogy magyart ettél minden délben, este,

Stii-tu, stii-tu?

Hogy ránk uszítád száz fütykös diákok,

Stii-tu?

S vérben forgott szemed, magyart, ha látott,

Stii-tu?

A míg ezen a karriéren ment át,

Hogy mennyi sár érte a reverendád,

Stii-tu, stii-tu?

Hogy ennyi sárt nem mos le semmi frázis,

Stii-tu?

Ha véled még Solymosi paroláz is,

Stii-tu?

S lehetnél nem román püspök, de pápa,

Előttünk csak a régi vagy, hiába, —

Stii-tu, stii-tu . . .”

Forgács.

itva van balesetből eredő halál
őfizetése tart.

tezik, de érezett valamit a lehetetlenségből. Itt Aradon találkozott ezzel az ismerőssel, aki pártfogásába vette a kis asztalos inast, nevelte, istápolta, erőt adott neki, majd hírnevet, dicsőséget, fényt szerzett neki és a hazájának.

Itt, ebben a rozoga iskola-épületben, hol a többi iparosfiukkal együtt a rajz mesterségét tanulgatta az örök emlékeztető művész, itt bontogatta szárnyait lelkében a művészet, itt fejlődtek ki az első körvonalai annak a mérhetetlen kincsnek, mely nagygyá tette őt magát s nagygyá tette a hazáját. Ezek az első képek, az első jelenetek, melyek a leendő nagy művész gyermeklelkét megkapták és foglalkoztatták.

Az istentől való lángésznek minden magyarázata többé-kevésbé problematikus, minden önzésünk mellett sem vagyunk hát olyan merészek azt állítani, hogy a mi iskolánk nélkül nem fejlődött volna ki Munkácsyban a művészet. Elfogadjuk azt a legigazibb magyarázatot, melyet amese ad: hogy a tündér csókolja homlokán az ő választottjait a bölcsőben... Nem is kérkedik Arad város ilyen érdemekkel, megelégszik azzal a tudattal, hogy a művész élete végéig megbecsülte azt a várost, melynek iskolájában a rajzot tanulni kezdte.

— Olyan jól esik visszamennem mesze, amennyire csak tudok ebbe a múltba, olyan jól esik visszaidézni azokat a napokat, melyek, hej, de hamar elmúltak!.. És ha mégis oly sokszor visszatérek életemnek erre a korszakára, teszem ezt azért, mert kényszeríteni akarom a lelkemet a visszaemlékezésre...

Nekünk is jól esik a visszaemlékezés, melyet immár csak a kegyelet parancsolat velünk. Levett kalappal állunk meg az emléktábla előtt és meghajlunk ama tulajdonság előtt, melylyel ez a dűledező, ócska iskola dicsekedik. Az az emléktábla pedig állni fog azon a helyen az idők végtelenségéig, hogy aki elhalad előtte, a kegyelet érzésével gondoljon vissza egy halhatatlan művészre, akinek isteni tehetsége több hasznára volt ennek az elhagyott országnak, mint három évtized politikusai együtt.

—ma.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 14.

A Ház mai ülése, melynek napirendjére egyébként jelentéktelen dolgok voltak kitűzve, elég zajosan kezdődött. *Daniel Gábor* elnök bejelentette, hogy *Seiblay* Ede szabadelpárti képviselő mandátumát végleg igazolták.

— Abcug! — kiáltotta közbe *Rigó János*, aki ezért elnöki megrovásban részesült.

Ezután *Ráthay* László tette napirend előtt szóvá *Pavlovics* Ljubomir dolgát, a ki Nagyikindán felpofozott néhány magyar fiút, mert a Szózatot és a Himnust énekelték. Az ennek nyomában támadt viharról alább külön cikkben emlékezünk meg, itt pedig adjuk az ülés további lefolyását.

Napirend előtt.

Elnök *Daniel Gábor* alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác* miniszter.

Elnök jelenti, hogy *Szikszay* Edét végleg igazolták.

Egy hang a szélbalon: Abzug!

Elnök: Kérem ilyen kifejezéseket ne használjunk a parlamentben. (Élénk helyeslés.)

Szöts Pál jegyző jelenti, hogy *Benedek János* a tisztviselők fizetésének szabályozása tárgyában; *Kossuth Ferencz* a kereskedelmi szerződések felmondása tárgyában és *Barta Ödön* a kivándorlási mozgalom irányítása és végül *Pichler Győző* a konfekció munkák tárgyában fognak interpellálni.

Ezután harmadszori olvasásban is elfogadták a műegyetem építéséről szóló törvényjavaslatot.

A munkássegély pénztár.

Bornemissza Lajos: T. Ház!

Förster Ottó: Reményem, nem minket támad. (Derűtség)

Bornemissza örömmel üdvözlí e javaslatot, csak arra kéri a minisztert, hogy a végrehajtási rendeletben úgy intézkedjék, hogy ne egyes munkások személyét, hanem cséplésnél, aratási munkálatoknál bizonyos számú munkásokat kelljen biztosítani.

Visontai Soma szerint a miniszter azt hiszi, hogy a javaslatban rejlő intézkedésekkel a szociális kérdés meg van oldva. Ő e javaslat nem elégti ki és gyökeres intézkedéseket sürget a munkások védelmére. A kormány nem adja meg a gyülekezési jogot. Ez a munka kancsukarendszer.

szoci

soha

részel van *Darányi* ténykérdéseért. A javaslatot elfogadja, de határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy állandó szociális bizottságot küldjenek ki.

Ivánka Oszkár: Visontai beszédére akar csak reflektálni. Észrevette, hogy a szocialisták egyes barátai mindent elleneznek, amit a kormány kezdeményez. Mindent úgy tüntet fel, mintha a munkások ellen irányulna s így más érdeket szolgálnak. Szencziót hajhásznak és elégedetlenséget keltenek. (Zajos ellenmondás a szélbalon.)

Pozsgay: Ne leeköztesen!

Visontai visszautasítja azt, hogy *Ivánka* vagy bárki őt kötelességének teljesítésében kioktassa és őt ferde világitásba helyezze. Céljától különben senki el nem tántorítja.

Ivánka replikája után, mely szerint csak a valót tüntette fel

Pichler Győző megjegyzi, hogy bizza *Ivánka* a függetlenségi pártra, hogyan teljesíti kötelességét.

Ivánka: A nagy hangot tartásák meg maguknak, majd mi cselekszünk. (Helyeslés.)

Szünet után.

Darányi Ignác földmívelési miniszter kijelenti, hogy a házi cselédek szintén bevonja a javaslat keretébe és ha ezt tenni nem lehetne, úgy külön fog róluk intézkedni. (Élénk helyeslés.) A munkásbiztosítás tárgyában elfogadja *Bornemissza* javaslatát. A mi a munkások dolgát illeti, örömmel látná, ha a társadalom megtenné a magáét érdekekben, de a míg az nem teljesít funkciót, az államnak kell cselekedni. (Helyeslés.) A szociális törvényjavaslatok nem tetszenek a szocialista izgatónak, mert azok kenyérvöket vesznek el, ők e törvények által lassanként elvesztik heti keresményeiket. (Tetszés.)

A munkássegélypénztár nem működik oly arányban, mint a hogyan szerették volna, de eddig is 10.000 család tagja van s így a viszonyokat tekintetbe véve, meg lehet elégedni. (Helyeslés.) A mi a szociális bizottságot illeti, meg van arról győződve, hogy a miniszterelnök szívesen beleegyezik abba, hogy a legközelebbi ülészakban szociális bizottságot is küldjenek, illetve válasszanak. (Általános helyeslés. A kormánynak az a szándéka, hogy a munkások sorsán segítsen s ha a társadalom is megteszi a magáét, úgy a munkások ügyebajain mielőbb segítve lesz, felsorolja a munkások javára eddig tett intézkedéseket és kéri a javaslat elfogadását. (Élénk éljenzés.)

Pozsgay Miklós örömmel üdvözlí a minisztert ténykérdéseirért, de munkát kér a munkások számára.

A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben elfogadták.

Nő a nőkérdésről.

(Marsits Rozina: A XX. század asszonya.)

Irtá: Somogyi Gyula dr.

Marsits Rozina neve nem ismeretlen nekünk aradiaknak. Hosszu éveken át volt aradi polgári leányiskola igazgatója s midőn eltávozt, hogy a temesvári állami felső leányiskola igazgatását átvegye, egy egész város osztatlan tisztelete, számos nemzedék őszinte hálája kíséerte utján. Mindenki a kitűnő és tapasztalt peádagogust, a kiváló tehetségű, gazdag ismeretekkel és széles műveltséggel bíró nőt tisztelte benne, kinek kezében a toll is igen hajlékony eszköznek bizonyult. Stílusa könnyed és elegáns, kritikája józan s a hol kell: éles. Szavai, ítéletei, nézetei a feltétlen őszinteség benyomását keltik; bben rejlik előadásának varázsa és ez teszi, hogy sehol unalmassá nem válik.

Mindezekre csak ezért utalok röviden, hogy bizalomra serkentsem az érdeklődőket ama kis művecske iránt, mely *A XX. század asszonya* cím alatt jelent meg nem régiben Marsits Rozina tollából. Sok szép és okos dolog van a könyvben elmondva. A nőkérdésről elmélkedik benne egy oly irónó, ki élete javát a nőnevelésnek szentelí s társadalmi állásánál, szellemi munkakörénél fogva az élet dus tapasztalataiból szűrte le hitét és meggyőződését. Nem rajon-

gás
nem
felis
tárg
refo
nők
jeze
aztá
leni
jogi
nők
egy
mei

és!
XX
cár-
sün
csa
ha
sar
az
sal
sü
tal
ler
mi
ne
sz
ké

vaslatot Hegedűs László előadó elfogadására ajánlotta.

Battay László tiltakozik a rendszeres pótkiadások ellen.

Madarász József és Várady Károly nem szavaznak meg a javaslatot.

Lukács László miniszter: Minden pótkiadás indokolva van és megfelel a törvénynek. Kéri a javaslat elfogadását.

A javaslatot ezután elfogadták.

Az interpellációk.

Következtek az interpellációk.

Piehler Győző az iránt interpellálja meg a honvédelmi minisztert, hogy ne engedje meg a honvédraboknak, hogy ott konfekciós munkákat végezzenek, mert ezzel tönkre teszik a konfekció munkásokat és kisiparosokat.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter Piehlernek azt feleli, hogy az összes fogdal konfekciós jövedelem 69 korona, ez pedig az iparnak aligha árthat.

Piehler a választ nem veszi tudomásul. A Ház tudomásul vette.

Benedek János interpellációjára Lukács László pénzügyminiszter azt válaszolja, hogy az állami tisztviselők fizetés-emelésére vonatkozó javaslatot még az őszi ülészakban beterjeszti s azt még ebben az évben letárgyalják, hogy a tisztviselők már az idén megkaphassák a fizetésemelést. (Általános éljenzés.)

Kossuth és Bartha interpellációja a keddi ülésre maradt.

TÁVIRATOK.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, június 14. A közigazgatási eljárás egyszerűsítése tárgyában üléselő értekezlet ma 9 órakor folytatta tanácskozásait. A mai értekezleten Gullner Gyula államtitkár elnökölt. Megbeszélés tárgyává tették a községi és körjegyzői ügyviteli szabályzat tervezetét, amelyet igen élénk és érdekes eszmecsere után végigtárgyaltak. A vitában leginkább a magyarországi községi és körjegyzők országos központi egyletének kiküldöttjei vettek részt. Különösen kiemelendő, hogy a magánmunkákra vonatkozólag általános helyesléssel találkozott az a nézet, hogy azok az ügyek, amelyekre ez a működési kör kiterjedhet, országosan határozandók meg e szabályzatban, míg a díjszabályzat megállapítása az egyes megyékre bizassék, miután a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a viszonyok tekintetben oly eltérők az egyes megyékben, hogy még megközelítőleg sem nyerhetne a díjazás kérdése egységes szabályozást. A szaktanácskozmány legközelebb hétfőn délelőtt 10

órákor fog összejönni, hogy megvitassa a közigazgatási bizottsági ügyviteli szabályzat tervezetét.

Oroszok Finnországban.

Melsingfors, június 14. A finn szenátusi aszázári parancsokkal utasították, hogy hirdesse ki az orosz finn és svéd nyelvnek a bíróságok és más állami hatóságok előtt való használatára vonatkozó rendelkezéseket. Azoknak a hivatalnokoknak, akikre az orosz nyelv tudása kötelező, kívánatra orosz nyelven kell elintéznük az ügyeket, a többieknek pedig, ha a fél orosz nyelven kívánja az elintéztést, a fél költségére orosz fordítást kell mellékelniük kiadványaikhoz.

Uj háború?

(Francia-angol összeköttetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Alig ért végett Anglia legutóbbi válságosnak mondott háboruja, már is új hadi veszedelmek fenyegetik az Angol imperium békéjét.

Angol és Franciaország antagonizmus, a melynek eredete nem mai keletű, újból napirendre került. Angolország és a francia köztársaság között, ha nem családunk, noha a családást a politikai alakulatok keretében szívesebben vennők, új háború van kitörőfélben.

Az afrikai gyarmati hegemonia kérdésében, különösen a mi Afrika északi és az egyenlítő körüli területnek birtokát illeti, a nevezett két állam között már négy év előtt komoly nézeteltérések merültek fel. Fashoda magában véve jelentéktelennek látszó helyiség. A Bar-El-Ali-sed egyik szigetén fekszik, ezt a helyiséget azonban még 1867-ben a máhdi fellázadása után következett harcok után 1884-ben lakói csaknem teljesen elhagyták. Ez a Fashoda volt egyik Erisz-almája a francia-angol versengésnek. 1898-ban tudvalevőleg az angol-egyiptomi hadsereg megtörte az ál kalifa s a dervisek hatalmát Afrikában. De mire Kithener pasa, a jelenlegi viscount Kitchener szirdár 1898 szeptember havában Fashodába ért, a gyorsabb Marchand francia őrnagy által kitűzött francia tricolorot látta lengeni Fashoda felhagyott bástyáin. A francia felső-kongói expedíció megelőzte tehát az angolokat. Kérdés volt s ez a kérdés végtelenül

izgatta a két versenyző állam közvéleményét, hogy melyik állam fogja Fashodát végleg megtartani? Anglia magának követelte a birtokot és Marchand őrnagy kénytelen volt bevonni a francia republika zászlaját és talán dazogva elvonult Fashodából, a hova az angolok nagy önérzettel, kardcsapás nélkül bevonultak.

Ez volt a híres Fashoda-ügy. Egyszerűen hatalmi kérdés, a melynek azonban gyarmatosítási szempontból igen nagy volt a jelentősége. Már a Kongó vidéktől egészen a Nilusig uralkodhatik ma Anglia zavartalanul.

Ma sem lehet tudni hogy mi indította Delcassé külügyminisztert Marchand őrnagynak visszarendelésére, a melynek expedícionális serege minden szükséges eszközökkel el volt látva, hogy egy angol sereggel szemben győzedelmeskedjék. Akkorra már-már kitört volna a háború Angol és Franciaország között. Ez az ok idővel elenyészett, ma azonban újabb fenyegető válság híre érkezett hozzánk.

A Reuter-ügynökség jelenti: A Morland ezredes vezetése alatt a Csad tóhoz küldött angol expedíció teljesen sikerrel járt. Az angolok előnyomulására a francziák visszavonultak.

Tehát a Csad-tónál, a hol az angolok és francziák gyarmatosítási politikája újból össze fog ütközni, keletkezik ez újabb viszály. A viszály, ha csak az örökké tartó és történetileg igazolt angol-francia versengésnek megnyilatkozását keresnők is, komoly jellegű azért is, mert Delcassé külügyminiszter kijelentette, hogy Franciaország a Csad-tó vidékéről le nem mondhat.

Fashoda területét az angolok az ő érdekszférájukba tartozónak nyilvánították és felszólították Marchandot a visszavonulásra. Marchand nem tágitott és csak akkor vonult vissza, a mikor a kül- és hadügyminisztertől ily értelmű parancsot kapott. Ha a visszavonulás meg nem történik, a két ország közt okvetlen kitört volna még akkor a háború.

A válság, a viszály tehát komoly. Lehetséges, hogy talán diplomáciai uton újból rendezik a kérdést, ha pedig ez nem sikerülne, akkor Franciaország kijátszhatná azt a kártyát, a mely annak idején meglepte a világot, de utóbb közönséges élczzé törpült: Revanche pour Fashode! Ez ma ugy hangzik: Revanche pour le Tschad!

dene nézetekben. Sok lesz a jövőben másképen, ha a nőnevelés más alapra fog helyezkedni, mint ezt most genialis és merész conreptiókkal küzködő kultuszminiszterünk reformjaitól várhatjuk. Ama feltétlen optimizmusban azonban mégsem osztozunk. A kenyér örök időn át igen nehezen elérhető dolog fog maradni. S míg úgy lesz, az élet realismusának árnyék foltjai sem fognak elenyészni. De ha így is lesz, a nőnevelés helyesebb, in — és extensívebb iránya mindenesetre megtenni azt, hogy az erő fokozódik, az értelem gyarapszik, az erő hasznavehetősége és alkalmazhatósága sokszorosodik és sűrűbb tilalomfa jelzi a súlyedés útját.

A nő aesthetikai érzékének észszerűbb és nyomatékosabb fejlesztését sürgeti a könyv második fejezete: „Az aesthetika és a nő.” Az uralkodó irányzat nagyon is felszínes, könnyed és csapongó. Kapkod a divat virágain, az ürességeken, a cicoma léhaságán. Nincs meg tehát a szilárd aesthetikai alap, melyen az igaz és a jó épül fel mint fontos erkölcsi mozzanat. Mélységet kell adni és kellő iskolázottságot a női léleknek; ez a cél pedig elérhető az iskola útján.

A dolgozó asszony című harmadik fejezet eszméileg az elsőtől lép szoros kapcsolatba. A dolgot kereső, munkára szoruló nő ügyével foglalkozik a mű szerzője. A gyakorlati tevé-

kenység számos ágazatában tért kell nyitni a nőnek, a kit, ámbátor dolgozik s így alárendeltségre jutott, mindig tisztelet és becsülés környezzen. Megtoldhatjuk Marsits okos szavait azzal, az élet szomorú tapasztalataiból merített megjegyzéssel, hogy a mai társadalmunk bizony-bizony nehezen tanulja meg a dolgozó nőt megillető tiszteletet. Sajnos, hogy így van, egy későbbi kor majd meghozza e részben a javulást. De a nőnek is meg kell ám tanulnia — s ez az érem másik oldala, — hogy a munka terén őt, pusztán nő léténél fogva, semmiféle kedvezmény, semmiféle előjog meg nem illetheti. Mint alkalmazott, mint tagja valamely szervezetnek, mely magasabb célt követ, csak is egyenrangú tényező lehet férfi-társaival. Ezt nagyon sokan nem értik meg, s innen az a disharmonia az alkalmazottak közt, melyről a vállalatok vezetői, a cégek és hivatalok főnökei panaszkodnak. Gyakran a disharmonia elkerülése végett elvileg nem alkalmaznak nőket. Emlékezhetünk, a lapok mily botránkozással emlegették, hogy egy nagy budapesti bankigazgatója rendeletet bocsátott ki, mely szerint a banknál alkalmazott nők feljebbvalóiknak köszönni tartoznak. Ez a dolog is idevág. A bankigazgató eljárása mindenesetre kicsinyes, nem sok férfi irta alá nevét, sem jómagam, sem e lap dolgozóitársai közül bárki is alig hiszem, hogy aláírta volna.

Elvi kérdés van azonban a dologban s ez

a szempont alighanem a direktor javára billenti az igazság serpenyőjét. A bank csak alkalmazottat, csak hivatalnokot ismer és nem nőt, az alkalmazottnak meg tudni kell kötelességét feljebbvalója iránt. Egyébiránt a sértődött urhölgységek csak valamivel több tapintata bizonyosan nem hozta volna ezt a kelemetlen kicsinyességet felszínre. A nő mindenkor, minden férfival szemben kimutathatja udvariasságát, köteles tiszteletét, anélkül, hogy a női méltóságán csorba esnék. Ezt sok nő nem tudja, azért a nevelésnek ki kell rá terjeszkednie.

A cseléd-kérdést tárgyalja a negyedik fejezet. Bizonyos philanthrop hangulat árad a sorok közt. Utal a sok panaszra, a nagy mizeriákra. Élénk színekkel festi a cselédség alacsony, nehéz sorsát, a nevelés hiányát, a szolgálatadónak inhumanitását, kik nem mindig igazság szerint itélik meg a cseléd helyzetét. A bajokra egy orvosság volna: a cseléd-otthon. A conclusio igazán helyes és találó. Bár gondolnának már Aradon is ilyenre!

Ez ismertetés inkább a mű eszmemenetét kívánta feltüntetni, mert Marsits gondolkodásának eredetiségét, elmésséggel füszerzett előadását utánozni vagy visszatükröztetni nehéz feladat volna. A kit a nőkérdés melegen érdekel, ne hagyja olvasatlan e észében kiállított, kellemes nyomású könyvecskét.

A magyar sajtó

az aradi püspökválasztásról.

(Ujabb lapvélemények.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

A fővárosi lapok közül ma újra kettő foglalkozik az aradi püspökválasztás eredményével. Mind a kettő egy véleményen van, a mely általánosságban az egész magyar sajtónak a véleménye, hogy Mangra Vazul az aradi román püspöki székben nem lehet megerősíteni.

A Pester Lloyd

szintén vezércikkében, a szerb egyházi kongresszus ügyével kapcsolatosan méltatja az aradi püspökválasztást, s erre nézve a jellemzőbb sorai ezek:

... A koronát illeti a megerősítés joga és mi meg vagyunk győződve arról, hogy a kormány csak akkor fogja Mangra Vazul megerősítésére ajánlani, ha annak politikai egyénisége felől tiszta és megnyugtató képet alkotott. Attól a pillanattól, a mikor az ujon választott püspököt megerősítés végett ő felségének fölterjesztik, a magyar kormány egyedül viseli a felelőséget mindenért, a mi esután következhetik, és ezért alapos megfontolásra van szükség, mielőtt a kormány ily végzetes lépésre határozná magát. Valakinek, a ki azelőtt mint veszedelmes izgató lett nevezetessé, nem szabad a nemzetiségi lakosság egy nagy részét kiszolgáltatni és eddig semmi megnyugtató jele nincs annak, hogy Saulusból Paulus lett volna.

A Magyar Hírlap

vezető cikkében egyebek között ezeket írja:

Mangra Vazul magyarellenes volt egy pár évtizeden át s ebbeli ügybuzgalma jutalmul a vele egyérművek püspökké választották. Egyébért nem is választhatták meg, mert hiszen magyarellenes munkálkodása eleddig annyira elfoglalta, hogy más téren: akár az egyház, akár a tudomány terén, nem volt ideje bármit is produkálni. Most pedig, mikor elérte a legtöbbit, amit nemzetiségi agitációkkal elérhetett: megválasztották, hirtelen észreveszi, hogy ő tulajdonképpen kitűnő hazafi. — mivel ezzel még többet lehet elérni: a választás szentesítését. Hát ez nem megy. Püspökké megválaszthatnak valakit, de hazafivá nem. Pláne, mikor nem is akarták hazafivá megválasztani.

S épen ebből következik, hogy Mangra Vazul püspökségének mindenképpen félbe kell maradnia. Ha ugyanis hinni lehetne tegnapelőtti renúnciójának őszinteségében, ez megválasztásának szentesítését még aggályosabbá tenné, mint az, hogy nem lehet benne hinni. Mert ha Mangra másfajta püspök lenne, mint amilyen tanár és vikárius volt, ezzel elsősorban azok haragját zúdítaná magára, akik most amolyan választották meg. Ez pedig oly helyzetet teremtene a görög-keleti egyházban, melynek előidőzésétől a kormánynak, aki a szentesítésért felelős, óvakodnia kell. Az a püspök, akit az egyik párt nem akart, s akiben a másik párt csalódott, lehetetlen volna és ártalmára saját egyházának.

Maradjunk hát meg amellel, hogy itt valami olyan *interim-hazafiságról* van szó, amely a választástól a szentesítésig tart s arra való, hogy a magyar kormány szájából a sajtót kihízelegje. Akkor azonban megint ott vagyunk, hogy a magyar állam a maga szuverenitásából részt nem adhat azoknak, akik némely okadatolt lucida intervallától eltekintve, — ezt a szuverenitást elismerni nem akarják. S ne tartsunk attól, hogy e logikus magatartással a görög-keleti egyházon valami sérelem esik. Azokban az érdemekben, amik a püspöki székre méltókká tesznek: az egyházi és tudományos téren való kiválóságba, Mangra Vazul kétségkívül nem páratlan és nem egyedül álló. Akárkit választanak meg helyébe, az egyház a cserébe bátran belenyugodhatik.

Itt tehát csakis Mangra Vazul személyes érdekei és ambíciói foroghatnak kérdésben. Ő pedig érje be azzal, hogy majdnem püspök volt s a magyar királyra ne nehezteljen meg tulságosan, ha megtagadja tőle vágyai teljesülését; jusson eszébe, hogy ezt a magyar királyt

valaki egyszer bevádolta az osztrák császárnál s a magyar királytól nem várható, hogy az ilyesmit megjutalmazza.

Az Egyetértésben,

a mely tegnap egy román munkatársa, Vassey Mangra mellett irt, ma Mezei Ernő vezércikkében, egyéb nemzetiségi kérdésekkel kapcsolatban foglalkozik az aradi püspökválasztással, a megerősítés ellen nyilatkozik. A cikknek ez a része így szól:

Mindezeket egybevéve, nem is lehet kétségünk arról, mi a kormány közvetlen kötelessége az aradi gör. keleti püspökválasztás akuttá vált esetében. Akárhogy nézzük ezt a választást, bajos elvitatni azt, hogy határozottan demonstratív jellege van a magyar állami-ság ellenében. Ezzel nem azt mondjuk, hogy Mangra Vazul máskülönben nem rendelkezne a teljes kvalifikációval és nem volna elé- gendő érdemei, melyek a püspöki állásra teljesen méltóvá teszik.

Épen lapunk mai számában eléggé méltattuk ez oldaláról. Sőt szívesen tesszük föl azt is, hogy a kik őt megválasztották, benne a kiváló pápi hivatottságot nézték és nem az államellenes tendencia sugallatára halgattak. De mindez nem változtathat az eltagadhatlan tényen, hogy Mangra Vazul ur azelőtt, nem is oly régen, nagyon is kirívó agitatori működéssel lett népszerűvé a dakorománység körében és jutott ünnepeleteteshoz a bukaresti liga táborában.

Vajjon mikép ítéljük meg most ama hazafias fogadkozásait, melyeket püspökké választása előtt és után fokozódó hévvel és bőséggel tett? Még ha a legjobbat tesszük is fel, ha bizni akarunk is teljes megtérítésének őszinteségében: ez a gyors vedlés, mely a püspök trónus közelségében rajta végbement, egymagában nem elég arra, hogy csökkentse egyházi hívei közötti állásának tekintélyét és a személye iránt való tiszteletet, a mikre a püspöknek első sorban szüksége van és a miket legkevésbé nélkülözhet akkor, ha hazafias hivatást akar teljesíteni? Ha le tudnánk tenni saját bizalmatlanságunkról, számba kell vennünk azt a bizalmatlanságot, mely annál nagyobb mértékben támad fel ellene másutt. Kis é elkése't Mangra urnak hazafias felbuzdulása. Épen ez a tulbársonyos simogatás emlékeztet arra, hogy már karmait is érezte a magyarsággal. Szép, szép ez a megtagatás, a melylyel Mangra ur korábbi pártjának hátat fordított, örülünk is neki, de mit tehetünk egyebet, minthogy az ismeretes történelmi mondáshoz tartjuk magunkat: „Szeretem az árulást, de nem az árulót”.

Meg vagyunk győződve, Széll Kálmán sem foghatja fel más mértékkel azt a kötelességet, melyet ez esetben neki a nemzeti politika ép-sége és a békes együttélés biztosítása előír. Ehhez képest kell is döntenie. Hisz még mindig jobb, ha mi nekünk van helytelen pszichológiánk Mangra urról, mintha neki volna nagyon is jó pszichológiája abban a számításban, hogy a magyar nemzet egy pár mézes-mázos szó után minden sérelmet el tud felejteni és minden óvatosságról le tud tenni.

Érdekes még a

Budapesti Hírlap

alábbi közleménye: Az aradi zsinat által tegnap megválasztott aradi gör. kel. román püspök, Mangra Vazul. a mai nap folyamán Budapestre érkezett, hogy Széll Kálmán miniszterelnöknek és Wlassics közoktatásügyi miniszternek bemutatkozzék és a legfelsőbb megerősítéshez jó akaratu támogatásukat kérje. Mint bennünket Aradról értesítenek, Mangra hívei között az a hit van elterjedve, hogy az esetben, ha a miniszterelnök vagy a közoktatásügyi miniszter akként nyilatkoznék, hogy nem hajlandó megerősítését a felségnél javaslatba hozni, Mangra kifogja jelenteni, hogy lemond, mert meg akarja a kormányt e tétével is győzni, hogy ő a békesség és lojalitás embere.

Korteszfogásnak ez a sugalmazott közlés elég jó a Mangráék táborából.

Egyről-másról.

(A budapesti víz. — A szünidei gyermek-telep. — A vizsga és az érettek. — Iskola és élet. — Medárd napja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 14.

Beszélgünk tehát a vízről. Napokon keresztül annyi szó esett a vízről és annyit filozofáltak a víz körül, hogy az a sokat bántott, sokat gyalázott víz, ha van benne egy csöppnyi szemérem, már rég belefúladt volna önmagába. A víz mizéria igen sok nyavalyának lett a szülőanyja és igen sok rossz viccnek. Persze azok vicceltek a vízről, a kik elvből amugy sem isznak vizet soha. Könyű a borkancsó mellett viccelni. Ittak volna vizet, majd elment volna a kedvük a tréfától.

Tisztelettel alulírott, mint afféle szegény iródeák, fentnevezett okoknál fogvást — fájdalom — szintén nem tartozhatok a viccelők közé. Szükséges ezt előrebecsátani, nehogy tréfának gondolja valaki, ha beszámolok arról a tapasztalásomról, hogy a víz nem — mint eddig tévesen hittük, — hidrogénből és oxigénből áll csupán, hanem áll azonkívül cipő-felső-részből és egy diszkrét ruhadarab végső nyulványából. A kémianak új képletre lesz szüksége, hogy ezt az új alkatelemekkel megbővült H. 2 0 t vegytanilag kifejezni tudja.

A fele sem tréfa ám ennek. Az emberiség nagyobbik fele mégis csak vízzel kénytelen ol-tani a szomját; e célra pedig az a barna folyadékban föltálat cipő-felső-rész mégsem alkalmatos. Szinte bizonyosra veszem, hogy ennek a budapesti vízvezetékéből ömlő szennyes lének nyomát fogom találni a jövő hónapi statisztikai kimutatás sokkal szomorubb fejezeteiben.

Szegény gyerekeinkbe a székesfőváros urainak atyai bölcsessége ily ép oltja be a tifuszt. Hála Istennek, hogy legalább itt a vakáció és küldhetjük a gyereket falura, ahol nincs ugyan füst és por, de van friss víz. Ha módunkban van a nyaralás, magunkkal vis-zük a gyereket a fürdőre; ha nincs módunkban, akkor is csak akad valahol a vidéken egy jó nagynéni, vagy nagybácsi, akinél a kicsike nyáron át elhancurozhat. A ki meg éppenséggel nagyon földhözragadt, annak ott van a szünidei gyermektelep, az küldje oda a fiac-káját, vagy leánykáját.

A fő az, hogy minél előbb küldjük el a kicsinyeket más zónába, ahol jobb vizet kapnak. Amint tulesett a vizsgán, mindjárt. A vizsga ideje pedig idestova itt is van már.

A vizsga. A kicsinyeknél bizonyára több gondot okoz ez a nagyobb diákoknak. Budapestén épp úgy, mint a vidéken; országszerte általános és nagy most a „drukkolás.” A június, ez a diákok hónapja. Ilyenkor érzi magát legnyomorultabbnak a diák és ilyenkor a legboldogabbnak. Legnyomorultabbnak az examen előtt és legboldogabbnak a vizsga után. Hogy-ne, hisz két hónapi szabadság áll előtte. Szabadság, amelyet nem kell négy fal között, szük padban eltöltenie. Ha valami megzavarhatná az örömet, ez csak az lehet, hogy a gondtalan rekreáció is véget ér s két hónap mulva kezdődik újra a munka, a komoly kötelesség ideje. Hála Istennek azonban, a diák csak akkor gondol erre, a mikor itt a szeptember, addig eszé-be sem jut, éli a világát.

A maturánsok vigan füttyülnek; ők már tulesetek az élet első nagy, alapvető vizsgáján s a szeptembertől sem kell félniök, mert vég-kép lerázták magukról az iskola porát. Sokkal komolyabb dolog áll előttük, maga az élet. De persze most, az érettségi vizsga láza után erre sem gondol egy sem. Élvezik azt a gyönyörű-séget, hogy cilindert viselhetnek, botot hordhat-

nak, és akkora Havanna-rudat dughatnak a szájukba, a mekkorát éppen súlyos belső komplikációk és ennek külső megnyilvánulása nélkül elbir egy lemurált ifju. Már pedig ilyenkor sokat elbir, mert szívét gyönyörűséges gondolatban fűrésztli: hogy mire eljő a szeptember, ő nem tanuló ifju lesz immár, hanem *egyetemi polgár*.

Oh, boldog ifjuság! Dehogy is gondol egy is arra, hogy most kezdődik csak igazában az élettel való komoly harca. A mi eddig volt, az gyerekjáték volt. Ha majd az élet kezdé examínálni az ifjut, kérdvén, hogy minő fegyvert-l lépett ki e nagy, felsőbb iskolába: az lesz majd a komoly vizsga, az lesz majd az igazi érettségi vizsgálat. Ha ki akkor helyt áll, az *érett-nek* nyilvánittatik. S a mit az élet állit ki, az a leghitelesebb, az az igazi érettségi bizonyítvány.

Arr ezért most csak élvezzék maturos ifjaink is a vakációt. Nyolc esztendei kemény küzdés, komoly munkásság után ezt meg is érdemlik, dukál is nekik. Mily boldogság is a vakáció! Az élet bizony ezzel sem igen bőkezű, olyan gondtalan szabadságot pedig soha sem nyújt, mint a diák vakációja. Ráér az igazság megismerésére még a diák, hagyjuk hát mulatni, most le ne rontsuk örömét azzal, hogy a komoly, nehéz jövőre intjük a diák-szabadság első napjaiban. Az ő egük most csupa derű és ragyogás, csupa jóreménység, nincs rajta egyetlenegy felleg, egy tenyérnyi borulás sem.

De ha a képietes égen nincs is, annál inkább volt a héten az igazin. Osztotta is a záport szépen. Ime, már ismét a viznél tartunk. Csakhogy ezt vizet nem a budapesti vízvezetési cső szolgáltatta, hanem a menyői csatornák. Tisztább is volt ennél fogva, mert az égen bizonyára sohasincs csőrepedés.

Lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, az égen ismét verőfény, ragyogó kékség lesz. De idáig még igaza van a Medárd-naphoz fűződő néphitnek, a mely azt tartja, hogy ha Medard napján esik, akkor negyven napig mindennap fog esni. Mult vasárnap volt Medard napja, akkor esett és valóban mindennap volt kisebb-nagyobb zápor. Aztán ne legyen az ember babonás.

MULATSÁGOK.

A mulató betű-ipar.

— Nyomdászok nyári mulatsága. —

Arad, június 14.

Aradnak egy szónoki tehetségéről ismert kávása, — hogy ki, nem kell elárulni, nevezte el a nyomdászokat *betű iparosoknak*. (Ugyanő adta a színészeknek a *szó-iparos* nevet. És ez a nevezet nem is rossz: a nyomdászok bizonyára nem az utolsó helyet foglalják el az ipar munkásai között, és mivelhogy egész életüket a betűk társaságában töltik, illeti meg őket a betű-iparos nevezet.

Az aradi nyomdászok, a betűiparosok ma kiszabadultnak — a mint mondani szokták — „az olombetűk gyilkos gőzéből.” Nos ez a gőz lehet gyilkos, lehet, hogy öl, de egy valamin nincs fogantója: a kedélyen és a jókedven. Ez meg van minden nyomdászban, egész addig a pillanatig, a míg életének utolsó *deputátumát* (ugy hívják szaknyelven azt a részt, a mely egy-egy éjszaka egy-egy nyomdászra esik) kiszedte. És hogy ez a jókedv, ez a vigasztaló kedélyesség érvényesülni is tud, annak fényes bizonyossága lesz az a nyári mulatság, a melyet az aradi nyomdászok rendeznek holnap, vasárnap a csálai erdőben.

A mulatság reggel fél kilenckor nagy kivonulással kezdődik. *Fuvózene és cigánybanda* kíséri a menetet, a melyben lesz: *lovas-bandérium* s egy érdekes diszkocsi, a mely a nyomdászok mesterségét mutatja be; szedőszekrény és gép lesz rajta, a melyen dolgozni fognak, s a kész nyomtatványokat a közönség közé szórják.

Az erdőben három órakor kezdődik a *tánc* katonai és cigányzene mellett és azzal együtt a mulattató dolgok egész sora. Lesz *karika-dobás*, *Barnum-sátor*, nagyszabású *tűzi játék*, *konfetti-csata*, *világposta*, ezenkívül *legyeső ujságot* fognak árulni. A lát gatókat kecsegteti, hogy mindenik *harmincadik* belépő egy élethű fényképet kap, a *századik* pedig értékes albumot. Életrevaló ujtás, hogy a *legtöbbet táncoló fiatalember* aranyórát kap jutalmul, ez a záloga a tánc sikerének.

Mindezek arra mutatnak, hogy a holnapi dicsőség egy szép lappal fogja gazdagítani az aradi nyomdászok sikereinek krónikáját.

Vérlázító botrány.

(Egy országgyűlési képviselő merénylete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 14.

A képviselőház mai ülése egy felette érdekes napirend előtti felszólalással kezdődött. *Rátkay* László ugyanis szóba hozta *Pavlovics* Lyubomirnak, a vadrác képviselőnek ama hallatlan és vakmerő merényletét, hogy a szerb származású iskolás gyermekeket amiért hazafias dalokat énekeltek, megverte és sértegette. *Rátkay*val ezuttal egyetértett az egész Ház pártkülönbség nélkül. Még a néppárti *Buzáth* is ezt kiáltotta:

— A kormány büne, hogy ez az ember képviselő lett!

Ez a felkiáltás természetesen az egész szabadelvű párton nagy derűtséget keltett, mert hiszen éppen a néppártiak legyeskedtek legjobban a nemzetiségiekkel és hirdették őket elnyomottaknak.

Rátkay felszólítását, hogy *Pavlovics* azonnal igazolja magát, az elnök is megismételte, ami általános tetszést keltett. Reméljük, *Pavlovics* ur sietni fog az igazolással.

A nagy feltűnést keltő ügyet a következőkben ismertetjük:

Pavlovics büntette.

Szegeden ezelőtt néhány évvel internátust alapítottak a Délvidéken állomásozó vasuti alkalmazottak gyermekei számára, akik ott jó és olcsó ellátásban, felügyeletben és hazafias szellemű nevelésben részesülnek. Ez az internátus nagy szolgálatokat tesz a magyarságnak, mert nemcsak a nemzetiségi vidékekre került magyar vasutasok gyermekeit menti meg az oláh és szerb iskolák káros befolyásától, hanem az idegen nemzetiségű vasutasok gyermekeiből is jó magyarokat nevel.

Az internátusban nemrégén ragadós betegség támadt és ezért az ott lakó vidéki gyermekeket haza kellett küldeni arra az időre, míg a járvány meg nem szűnik. Természetes, hogy iskolásfiukról lévén szó, nem bocsátották őket egyedül haza, hanem csoportonként, felügyelet mellett. Egy ilyen csoport a nagyikindai vasuti állomáson átutazóban kiszállva, a *Himnuset*, a *Szózatot* és több más hazafias nótát énekeltek. A vasutnál várakozó közönség gyönyörűséggel halgatta a nagyobbára nemzetiségi fiuk szép magyar énekét.

Csak egy embernek nem tetszett a nóta.

Ez az ember *Pavlovics* Ljubomir, a török-becei kerület országgyűlési képviselője, akiről tudva van, hogy hazaáruló lázítás segédelmével jutott be a törvényhozásba, akinek a mandátumát csak bizonyítékok híján nem semmisítették meg s aki ellen, magyar törvényhozó létére, a magyar nemzet ellen való izgatás miatt büntető eljárás van folyamatban. Ez az ember, mikor meghallotta a hazafias nótát, *éktelen dühbe borult*, nekitámadt a gyerekeknek, durva szitkokkal illette őket, *sőt az egyiket felpofozta*, *egy-kettőnek pedig úgy megczibálta a fülét, hogy kiserkedt a véruk*.

A közönség megbotránkozva nézte a besztialis ember dühöngését, de nem volt aki közbelépett volna. Tanuja volt a jelenetnek többek közt *Frankovics* temesvári tanító, továbbá *Ialkai* Keresztély kalauz, *Gömöry* József kalauz és a nagyikindai vasuti vendéglő egész személyzete.

A botrány a Házban.

*Pavlovics*nak a vérlázító merényletével ma foglalkozott a képviselőház.

Rátkay László napirend előtt tette szavá az esetet. — Dühötől reszkető hangon adta elő a történeteket, a mint azt fentebb vázoltuk. Az egész ház pártkülönbség nélkül zajos felháborodásban tört ki és a Kossuth-párton a padokat verték:

— Ez szégyen, gyalázat. — kiáltották minden oldalról.

— Felelőségre vonjuk érte!

— Majd megtanítjuk!

Rátkay: Ezt a vakmerőséget példásan kell megbüntetnünk (általános tetszés.)

Pavlovics képviselőtársunk (zajos ellenmondás.) Nem társunk.

Egy hang jabból: Csirkefogó . . .

Rátkay: Tetteivel *Pavlovics* megbecstele nitette a nemzeti dalokban rejülő legszentebb hazafias érzelmeket. (általános helyeslés) Ez a tette nem egyéb, mint hazaárulás. (Zajos helyeslés a szélsőbalon, általános tetszés taps) és ennek következtében *Pavlovics* Lyubomir ebbe a házba többé be nem jöhet. (Zajos helyeslés, taps.)

Vészi József: Németországban kipofoznák!

Lengyel Zoltán: Azt itt is megkaphatja. (Helyeslés.)

Rátkay: Politikai becstelenséget ide behozni nem szabad. (Zajos helyeslés.) Azt hiszi, hogy ebben a kérdésben a Ház pártkülönbség nélkül vele tart. (Általános helyeslés, taps.) Reményli, hogy a kormány is, a mely lelkében szívében époly érzelmekkel van eltelve, mint mi mindnyáju egyetért abban, hogy *Pavlovics*nak azonnal, a madár szárnyával kell ide sietnie és kijelentenie, hogy igaz-e a hír, vagy nem? (Általános tetszés.) Ha nem igaz, úgy *Pavlovics* fel van mentve. De ha igaz a hír, akkor *Pavlovics* ide többé a lábát be nem teheti. (Zajos taps, helyeslés.) Ha pedig pártjával egyedül maradna ebben a kérdésben, úgy ez a párt, a mely már régen felháborodását visszafojtva nézi a nemzetiségi fészkelődéseket és izgatásokat . . .

Jobbról: Ez a párt is!

Rátkay . . . ennek a pártnak lesz annyira ereje, hogy innen a *salakot kidobja!* (Zajos, általános helyeslés és taps. Hosszas éljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: Meg van győződve arról, hogy *Pavlovics* mielőbb meg fog jelenni a Házban és igazolni fogja magát. (Általános helyeslés.)

Ezzel az incidens befejeződött.

Bűnfenyítő feljelentés.

A képviselőház ülése után *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter távirati uta-

sitást küldött az államvasutak szegedi üzletvezetőségének, hogy a Pavlovics-féle botrány ügyében azonnal indítsa meg a vizsgálatot.

Az üzletvezetőség megbizottja kihallgatta a szegedi vasuti tápintézet igazgatóját, valamint a növendékeket, a kik megerősítették a botrányt.

Ennek kapcsán a szegedi üzletvezetőség többrendbeli súlyos testisértésért büntetőfeljelentést tesz Pavlovics képviselő ellen, a ki jelenleg a karlócai szerb kongresszuson, a melynek tagja, vesz részt.

A törökbecsei választás.

Jóformán föl sem lehet már háborodni ezen a brutális cselekedeten, hiszen megszoktuk, hogy a nemzetiségek a fejünk tetejére nőnek. Pavlovics Ljubomir-féle alakok izgatnak tombolva minden ellen, ami magyar.

A felháborodásnak csak olyan esetben van helye, ha méltó ellenféllel állunk szemben. Már pedig Pavlovicsot nem fogadjuk el ilyennek. Élénk emlékezetében van még mindenkinek, hogy miképen folyt le októberben a törökbecsei választás, főképen mik voltak annak az előzményei.

Pavlovics Ljubomir az életrajzi adatok szerint gondos szerb nevelésben részesült, majd Török-Becsén telepedett le, ahol orvosi praxisba kezdett. Mikor felvirradt az ő napjuk, az úvidékieknek megakadt Pavlovicson a szeme. A szervezkedésnél célul tűzte ki, hogy mindenütt állítsanak jelöltet, ahol egy kis tömeg szerb lakik.

Pavlovics intelligens ember számba jött, jól lehet ennek semmi tanujelét sem adta szűkebb hazájában, Török-Becsén. Szónoknak is tehetetlen. Bebizonyította ezt mindjárt legelső parlamenti szereplésekor, amikor csak értelmetlen és durva tudott lenni.

De miképen jutott be a parlamentbe? A legközönségesebb nemzetiségi izgatást szervezte Rohonczy Gida, a kerületnek 23 éven keresztül volt képviselője ellen, véres szájjal telebeszélte a fejüket s nem is maradt el az eredmény.

A szerb nép maga csendesen dolgozik, de feltűzelheti egy félkegyelmű agitátor is. Így támadták meg a kumániak Pavlovics beszédének hatása alatt Rohonczy választóit, *lelépték és darabokra tépték a nemzeti lobogókat*. A csendőrség oszlatta szét végül is a felbőszült felböldöket. Aztán folytatták a terrorizmust a szerbség között, megfenyegettek mindenkit, hogy felperzselik a házát, ha nem szavaznak Pavlovicsra.

Igy került néhány szótöbbséggel ez a félművelt izgató a magyar parlamentbe. Autonomiai képviselője a fékevesztett radikálisoknak is Karlóczán, akik fel akarnak fordítani mindent s abban kéne elegendőnek, hogy a tisztességes, nyugodt tárgyalás helyett minél több szennyet, botrányt — lelkületüknek megfelelő eseményt — kavarnak fel.

A programbeszédeiért még van leszámolni valója, amennyiben a szegedi ügyesség kikérte a képviselőháztól a magyar nemzet ellen való izgatása miatt, most pedig reméljük, hogy legújabb botránya után a képviselők igazán kifogják üldözni közülök ezt az izgató nemzetiségi agitátort.

TANÜGY.

(—) Tanügyi oklevél. A budapesti polgári iskolai tanárképzőben e hó 12-én és 13-án tartott vizsgálatokra, melyeken Pauer Imre dr. egyetemi rektor, miniszteri tanácsos elnökölt, három aradi jelentkező: Földes Miklós, Kolárov Mózse J. és Striffler Ferencz, akik a nyelv

és történettudományi szakcsoportból tanári oklevelet nyertek.

(—) Évzáró vizsgálatok. Az aradi állami tanító képző intézetben az évzáró vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak: Junius 16-án az első osztályé, jun. 19-ikén a második osztályé, junius 20-ikán a harmadik osztályé, jun. 18-ikán a gyakorló iskolába járó növendékeké. A tanképesítő vizsgálatok a gyakorlati tanításból jun. 21-ikén, a szóbeliek pedig junius hó 23-ikán s következő napjain tartatnak meg.

(—) Süketnémák vizsgálja. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az aradi süketnéma iskola évzáró vizsgálatát junius hó 22-re tűzte ki. Mind a négy osztály növendékei be fogják mutatni a közönségnek az előbeszédben, írásban tett előmenetelőket. A női kézimunkákból, s rajzokból és az agyagmunkákból mindenki által megtekinthető kiállítást fognak rendezni. A reggel 8 órakor kezdődő vizsgálaton szívesen látják az ezen szerencsétlenek sorsa iránt érdeklődő közönséget.

(—) Az aradi izr. hitközség fiu és leányiskolájánál az idei évzáró vizsgálatokat junius hó 16-tól 26-ig tartják. A záróünnepély és a jutalomdíjak kiosztása, melyre a hitközségi képviselőtestületet, a nő-egylet választmányát és női bizottságának tagjait is meghívják, junius 29-én, vasárnap délután 5 órakor lesz.

(—) Az iparos iskola vizsgálja. Az aradi iparos-tanonc iskolában e hó 16-án és 17-én tartják meg az évzáró vizsgálatokat. A várost Kádás Kálmán főjegyző, az iparhatóságot pedig Zubor Andor rendőrfogalmazó fogják képviselni.

Munkakiállítás Aradon.

(Tanoncok és segédek tárlata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 14.

Erdekes terv keresztülvitelén dolgozik az aradi ipartestület előjárósága. Augusztus hó közepén megnyíló kerületi munkakiállítást rendez, melyre vonatkozólag az előjáróság nevében Berán Antal elnök és Kiss Ferenc titkár a mai napon felhívást bocsátották ki az aradi ipartestület tagjaihoz.

A kiállítás a kereskedelemügyi miniszter elhatározása folytán létesül és augusztus hó 15. és 25-ike között lesz nyitva a polgári fiuiskolában.

A kiállítást az aradi kereskedelmi- és iparkamara kerületébe tartozó iparos tanoncok, segédek és gyári munkások készítményeiből rendezik oly célból, hogy az iparban alkalmazott segéd munkaerők oly önálló munkák készítésére serkentessenek, melyek a szakmájukban való előhaladásról, egyszersmind szorgalomról és a szükséges elméleti ismeretekről tanuskodnak.

Az ipartestület előjárósága hangsúlyozza, hogy ezen kiállításban résztvevőre semmi anyagi áldozat sem hárul, mert a kiállítás összes költségeit a kereskedelmi és iparkamara viseli azon nagy fontosságnál fogva, melylyel az ilyen nagy kiállítások az ipar fejlesztésére bírnak.

Arra kéri az előjáróság az ipartestület tagjait, hogy alkalmaztatásukban lévő segédek és tanoncoknak ne csak megengedjék a kiállításban való részvételt, de az ügy nagyszámú érdekében őket a kellő oktatással, lelkesedéssel és utbaigazítással is lássák el, különösen abból a szempontból, hogy csakis a gyakorlati szükségletnek megfelelő, szorosan a szakmába vágó tárgyakat készítsenek és küldjenek a kiállításba. Különben az ez irányú ténykedés első sorban a munkaadók előnyére fog válni, mert a jobb munkaerők tökéletesítése kiváló haszonnal jár rájuk nézve is.

Az ipartestület előjárósága a fentemlített felhívásban ama meggyőződésnek ad kifejezést, hogy az iparosok figyelemmel lesznek arra, hogy e kiállításban a kamarai kerületbe tartozó négy megye iparosainál alkalmazott segéd munkások fognak részt venni s így azon lesznek,

hogy, mint mindenkor, ugy ez alkalommal is dicsőséget igyekeznek szerezni az aradi ipar régi jó hírnevének.

A bejelentési iverk e hó végéig az előjárósághoz, mint helyi bizottsághoz nyújtandók be az ipartestületi irodába.

Tüntetés az aradi memorandisták ellen.

(Aktuális visszamelegkezés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 14.

Abból az alkalomból, hogy a román egyházmegyei zsinat aradi püspökké választotta Mangra Vazult, sok szó esik a Memorandum-perről s ezzel kapcsolatban azokról a tüntetésekről, a melyek 1892. július elején Aradon történtek s a melyeknek éle Mangra Vazul és a tulzó agitátorok ellen irányult. A dolog aktualitásánál fogva az akkori aradi újságok közlése nyomán felújítjuk a hazafias demonstrációk leírását, hogy bebizonyítsuk, milyen alaposan szerezte meg Mangra Vazul mostani „népszerűségét” s mennyire volt ő „barátja” a magyarságnak.

Arad egész közönsége felháborodással értesült arról, hogy a Memorandummal Bécsben, a „császár”-nál járt küldöttség vezérei ugyszólván a helybeli tulzók voltak: Mangra Vazul szemizárium tanár, Velics Mihály dr. kisjenői ügyvéd és Suciu Aurél dr. aradi ügyvéd. Visszérkezésük után felzudult a közvélemény s felháborodásában több napon át tüntető körmenetben adott kifejezést. A helyi sajtó kivétel nélkül élesen elítélte a hazaárulól minősíthető eljárást, mire a tulzókkal tartó román párt provokáló nyilatkozatot tett közzé, melyben átkokat szórtak azon fajrokonaira, kik velük a közönséget megtagadják. Azonkívül tüntetőleg s csoportosan tartózkodtak a nyilvános helyeken, fitymálva az őket szó nélkül megtűrdő közönséget.

(Harc a kávéházban.)

A első összeütközés akkor történt, mikor a román tulzóktól felbérelt parasztok és preparandisták *tettleg inzultáltak egy aradi újságíró*t. Az eset köztudomásra jutván, éppen elég volt arra, hogy a napok óta már ugy is izgatott közvélemény végre elégtélt vegyen a páratlanul vakmerő provokációért.

És most átadjuk a szót a krónikának, a ki egyik aradi lapban így mondja el a zajos eseményeket:

Junius utolsó estéjén intelligens fiatalból alakult, mintegy kétszáz főnyi csapat gyült össze a Zemplényi-kávéház előtt s az ott álló hazaárulókat viharosan megabcugolta. A nyugalma és szórakozásában megháborított előkelő közönség, mely a kávéház terraszán tartózkodott felzudult s a *köztük ülő memorandistákat távozásra szólította fel*, ezek azonban csak megvető közintégetésekkel válaszoltak.

Tíz óra felé megjelent a terraszon Kiss Ferenc, jelenleg az ipartestület titkára, ki az akkori fiatalág vezetője volt s az egyik asztalnál ülő Oncu Miklós dr. előtt megállva, me-reven annak szemébe nézett és azt kiállította: „*Abcug oláh!*”

E kiállítás száz ajakról visszhangzott. Zemplényi most felkérte Kisst, hogy ne csináljon a kávéházban kellemetlenségeket, mire Kiss távozott, de a kávéház előtt megállva, folyton abcugolta az oláhokat, miközben az újra nagy számban összecsoportosult fiatalág folyton énekelt hazafias dalokat.

Most egy kínos jelenet játszódott le. Dr. Oncu és Mangra hölgyek társaságában ültek és egész kedélyesen társalogtak. Egyszer egy

aitromhéjat dobtak az utcáról Oncuék asztalára, mely első dobást nemsokára követte több, mire az oláh társaság a közönség óriási derűsége között bevonult a kávéház belső termébe. Kinos feltűnést keltett, hogy az oláhok társaságában egy *katona tiszt* is ült, ki az egész jelenetet végig nézte és folyton az oláhok társaságában maradt.

A belső terembe követte őket egy előkelő ur és felszólította az oláh társaságot, hogy *hagyja el a kávéházat*, mert különben a következményeket maguknak kell, hogy tulajdonítsák.

Dr. Oncu és Mangra látva, hogy a helyzet kezd veszélyes lenni, csakugyan eltávozott társaságával a kávéházból. Nehány román képezdész, kik a társaság testőrségét képezték, és *tőrös botokkal* el voltak látva, körülvették a távozókat. E percben a tüntetők azonban körülfogták Mangrát és a papi ruhába öltözött honárulót *leköpték*.

Egy képezdész, ki megakarta védelmezni Mangrát, kihuzta tőrös botját, de abban a pillanatban letéperték őt a közelállók és annyira elverték, hogy véresen bevitték a Zemplényi kávéházba, hol néhány orvos, köztük dr. *Tisch* dr. *Treytler* és dr. *Székely* orvosi kezelés alá vették.

Ezalatt Mangrát és Oncut néhány rendőr vette védelmébe, kiknek őrizete alatt, de a tüntetők folytonos kíséréte mellett elmehettek lakásukba, mely előtt a tüntetők folytatták a macskazenét.

Most megjelent dr. *Barabás* Béla, kit óriási éljenzés fogadott. A közönség mindenáron hallani akarta dr. Barabást, de ez, ki neje társaságában jelent meg, nem beszélt.

Ezután Kiss Ferenc felkérte a tüntetőket, hogy oszoljanak szét, mire a tömeg hazafias dalok éneklése és *Sarlot* Domokos főkapitány éltetése mellett széjjel ment.

Éjfél volt, mire a városban a csend teljesen helyre állt.

Másnap az utcai jelenetek megismétlődtek. Akkor már dolgozott a kéz is: *Beles* Livius negyedéves teológus kést merített *Godó* Mihály bérszolga combjába. A szeminárium diákság testőrségül szegődött Mangra mellé s egész éjjel botokkal, késsel felfegyverkezve járta be az utcákat. Ugyanakkor *Horváth* Géza asztalossegédet oldalba szúrták.

(A szeminárium ostroma.)

Ez a két merénylet végkép elkészerítette a magyarságot. Mintegy két háromezer főre tehető tömeg verődött össze és elhatározta, hogy tüntetni fog a román szeminárium épülete előtt. Utközben folyton abcugolták a honárulókat. A Wittmann-féle vendéglőből kijött az aradi cigányzenekar és mindaddig, míg a tüntetők a vendéglő előtt elhaladtak, folyton húzták a „Rákócy-indulót”, a mit lelkes éljenzéssel fogadtak.

Folytonos tüntetés közben elért a tömeg a Lujza-utca torkolatához, melynek sarkán a szeminárium épület áll. Itt egy rendőr fogadta a körülbelül ezer főnyi tüntető sereget. A rendőr elég bátran a tömeg elé állt és így szólt:

— Az urak engem letiporhatnak, látják, hogy magam vagyok, de kérem önöket a saját érdekükben, ne jöjjenek tovább! *Az oláhok rosszat terveznek!*

A tüntetők azonban egész a szeminárium kapuja elé mentek és a szűk utcát teljesen ellepték. Néhány percre csend állott be, mire egyszerre mindannyian elkezdtek kiabálni:

— *Le Mangrával! Le a hazaárulókkal, Gyálázat a gyálázatosokra!*

Erre két lövés dördült el és valóságos közbelpor zuhant a tüntetők fejére.

A szeminárium ablakai mind sötétek voltak és így nem lehetett észrevenni, hogy honnan lőttek és hogy honnan kerültek ki a kövek. Miután a tüntetők pillanatnyi meglepetésükből felocsudtak, felemelték a szeminárium-ból kidobott köveket és azokat a szeminárium ablakaira dobálták. Erre a folytonos abcugolás között a betört ablakok csörömpölése hangzott fel — de az egész jelenet csak néhány pillanatra tartott.

Most hirtelen tíz rendőr jelent meg, kiket *Sarlot* Domokos főkapitány maga vezényelt. *Szuronyt szegezve* felszólították a tüntetőket, hogy oszoljanak szét, mely felszólításnak a legtöbben meg is feleltek. Az utca már kiürültnek látszott, mikor a szeminárium előtt jajkiáltások hangzottak fel. Néhány a szemináriummal átellenben lakó polgár, a tüntetők eltávazása után is ott maradt a szeminárium előtt. Ezeket a szemináriumtól a *sötétben bujkáló oláh orvtámadók megdobálták kövekkel*.

Sarlot Domokos főkapitány, *Nyáry* Béla kapitánnyal visszament a szeminárium elé és dacolva a közáporral a kapu elé állt, honnan dörgő hangon ezt kiáltotta a sötétben oláklodó hazaárulóknak:

— Én, *Sarlot* Domokos főkapitány, a legkomolyabban felszólítom önöket a törvény nevében, hogy hagyják abba aljas támadásaikat. Ha önök még folytatják a ködobálást, úgy törvény adta jogomnál fogva *behatolok az önök épületükbe és minden ott levőt letartóztatok!*

A tüntetők, kik vagy harminc lépésnyi távolságban álltak a szemináriumtól, e szavak után hosszan, lelkesen megéljenezték *Sarlot* főkapitányt, ki most a tüntetők felé fordult és így szólt ezekhez:

— Polgártársak! Felkérem önöket, hagyják abba a tüntetést, önök eléggé fejezték ki már méltatlankodásukat, állítsák helyre a nyugalmat, térjenek haza!

E felszólításnak engedve, a tüntetők ugyanazon az uton, a melyen jöttek, visszamentek a főtérrre, utközben folyton lehurrogatva a honárulókat, a kik közül ezuttal senkit sem lehetett észrevenni.

Midőn a tüntetők a főtérrre értek, a főkapitány elébük állt és kijelentette, hogy ha öt perc alatt a tér nem tisztul meg, úgy szuronyos rendőrökkel oszlatja szét a tömeget, esetleg a *katonai készséget* veszi igénybe. Erre azonban nem volt szükség. Rövid idő múlva a tér üres — és a tüntetésnek is vége volt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A kis szökevény, operette. Este: Flórika szerelme, népszimű.
Hétfő: A nebántsvirág, operette. Pálmay Ilka vendégfelleptével.
Kedd: Szép Helena, operette. Pálmay Ilka vendégfelleptével.
Szerda: Pillangó-kisasszony, szimű; Szenes legény, szenes leány, operette. Pálmay Ilka vendégfelleptével.
Csütörtök: Tartuffe, vigjáték. Ivánffy Jenő vendégfelleptével.
Péntek: Velencei kalmár, dráma. Ivánffy Jenő vendégfelleptével.

* *Iskarióth*. A színházban ma a Munkácsy-émléktábla leleplezése alkalmából volt díszelőadás. A társulat tagjai Várad Antalnak örök-szép tragédiáját: *Iskarióth*-ot játszták, ez előtt pedig Munkácsynak *Krisztus Pilátus előtt* című festményét mutatták be allegorikus képben. Az allegória rendezése ügyes kézre vallott s stilszerűen kellemes hangulatot keltett a tragédia előadásához. A drámai személyzet tudniillik remekelt ma *Iskarióth*-ban. A szereplők egyenként és összesen kifogástalan előadást produkáltak s ez még eklatásabban bizonyítja azt, hogy amilyen gyenge még ez idő szerint

az operett-személyzet, annál kiválóbb a drámai anszamlé, amely olyan első rangú előadásokat képes nyújtani, mint a ma esti volt. A darab címszerepét *Csiky* László juttatta érvényre nemes párhosszal teli játékával s ennek megfelelő hatással. *Gazdy* Aranka Magdolnája a legjobb alakítás, amit tőle az aradi színpadon láttunk. Ma a mozdulataival sem ment tulságba, játéka megindító volt, előadása pedig előkelő. *Ternyey* Lajosnak csupán egy felvonásban volt szerepe, de ezt felemelte játékával, nagy jelenéséért épen olyan lelkes tapsot kapott, mint ugyan abban a jelenetben *Németh* János. *Mariházy* Miklós csak az utolsó felvonásban tudott hatást kelteni *Abasver* szerepében, *Győre* azonban elejétől végig jó volt. A színház az itélet-ido dacára is megtelt közönséggel s erre épp oly maradandó benyomást tett a darab előadása, mint annak díszes kiállítása és ügyes rendezése. (Z.t.)

* *Pálmay* Ilka vendégfelleptei. *Zilahy* Gyula igazgató és *Pálmay* Ilkával történt újabb megállapodás szerint a művésznő nem két este — mint azt tegnap jeleztük — hanem háromszor fog az aradi színpadon fellépni. Eszerint tehát szerdán, f. hó 18-án eljátsza a *Pillangó kisasszony* címszerepét és a *Szenes legény* *Szenes leány* *Therézáját*. A művésznő vasárnap este érkezik városunkba és a pályaudvarnál a társulat képviselőin kívül a közönség köréből is számosan fogják fogadni. A művésznő holnap délelőtt résztvesz a *Nebántsvirág* főpróbáján, hogy beilleszthesse a darab keretebe saját művészi játékát és betéteit. Külön felemlítendő ezek közül a harmadik felvonásban előforduló eredeti angol dalbetét, melyet a művésznő Londonból hozott magával s a melyet angol szöveggel ad elő. Jegyek mind a három előadásra már holnaptól kezdve válthatók a téli színház pénztárában.

* *Molière*-este. Közvetlen a *Pálmay* esték után élvezetes előadásban lesz része az aradi közönségnek *Zilahy* igazgató ugyanis *Molière* halhatatlan vigjátékot, a *Tartuffe*-t tűzte ki f. hó 19-ére, csütörtökre. A darabban *Ivánffy* Jenő, a budapesti Nemzeti színház tagja fog vendégszerepelni.

* *Ujházi* Fiumében. *Ujházy* Edét, aki a flumei Fenice-színházban négy estén játszott, valószággal ünnepelte a tengerparti magyarság, *Szerdán* „Constantin abbé“-t, csütörtökön „Crampton mester“-t, ma pedig „A feleskei nótárius“-t játszotta. A szegedi színtársulat tagjait is tapsaival tüntette ki a nagyszámu közönség.

A Munkácsy-émléktábla.

(Leleplezési-ünnepély.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

A templom-utcai elemi leányiskola nevezetes épület lesz holnaptól fogva. Nevezetessé teszi az a tábla, melyet holnap, vasárnap lelepleznek le, hogy *Munkácsy* Mihály emlékéért őrizze. Mint ismeretes, ebben az iskolában tanult rajzolni *Munkácsy* s ez a körülmény bírta az *Aradi Nemzeti Szövetséget* azon hazafias elhatározásra, hogy az iskola épületét emléktáblával jelölje meg.

A leleplezésen Aradváros társadalmán kívül több idegen vendég is résztvesz. — Az *Országos Képzőművészeti Társulat* nevében *Ambrozovits* Dezső titkár jön le az ünnepélyre s megkoszoruzza az emléktáblát. Koszorut helyez arra a *Nemzeti Szalon* nevében *Rubovics* Márk, fővárosi *Otthon* küldötteként *Márton* Miksa hírlapíró. Az aradi *Kölcsey-egyesület* koszoruját *Varjassy* Árpád elnök teszi le. Résztvesz az ünnepélyen *Katona* Béla dr. az *Országos Nemzeti Szövetség* igazgatóságának tagja is.

Az emléktábla befalazásával már ma elkészültek. *Tabakovits* Emil aradi műépítész terve szerint *Mairovits* Emil márvány-leleplező szürke monyászái márványból készült a tábla, mely igen szép s dicséretére válik készítőjének, valamint a Nemzeti Szövetségnek.

A leleplezési ünnepély sorrendje a következő:

1. Gyülekezés délelőtt háromnegyed tíz órakor a templom utcai polgári fiúiskolában. Innen felvonulás a templom-utcai elemi leányiskola elé az ünnepély színhelyére.

2. Megnyitó dal. Előadja az aradi dalegyesület.

3. Ünnepi beszéd. Tartja Somogyi Gyula dr. felső kereskedelmi iskolai tanár. E közben az emléktábla leleplezése.

4. Alkalmi dal. Éneklé az aradi dalegyesület.

5. Az emléktáblát a Nemzeti Szövetség és egyéb testületek megkoszorúzzák. (Koszorukat jelentenek be a magyar országos képzőművészeti társulat, az aradi ipartestület, a templom-utcai leányiskola tantestülete.)

6. A Nemzeti Szövetség átadja az emléktáblát Arad szab. kir város polgármesterének; és ez átveszi megőrzés és gondozás végett.

7. Záró dal. Előadja az aradi dalegyesület.

Az aradi vár foglya.

(Letartóztatott szerb kém.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Az aradi katonai hatóságot rejtélyes letartóztatási eset foglalkoztatja. Elfogtak egy gyanus embert, aki, nem lehetetlen, hogy kémkedési szándékból járt a környéken. Az esetről az Aradi Estilap a következőket írja:

A radnai csendőrség tegnap egy rendkívül gyanus külsejű embert tartóztatott le.

Órjára voltak a csendőrök, mikor egy faraktárban egy kopott külsejű, de intelligens arcú, szőke, magas fiatal embert pillantottak meg. A csendőrök igazolásra szolitották fel, s miután kilétét semmiféle okmányokkal igazolni nem tudta, átkísérték a főszolgabíróhoz. A főszolgabíró kihallgatta a letartóztatott embert.

Ekkor a fiatal ember eladta, hogy Gyorgyevics Mihálynak hívják s hogy Belgrádból mint katonaszökevény szökött meg. Azt mondta, hogy tartalékos hadnagy s három hónapra volt bevonulva. Orsége állott s unalmában iszogatótt. Az italtól álmos lett és elaludt. Gyorgyevics a szigorú büntetés elől szökött meg s Orsovánál utlevél nélkül át tudta magát csempészni a magyar határon.

A radnai főszolgabíró a mindenképen gyanus alakot egyenesen Aradra kísértette át és átadta a várban az ezredparancsnokságnak. A várban a tiszt fogdába zárták az állítólagos katonaszökevényt. Viselkedése azonban gyanus volt s a várbeli tiszt az gyanut merítették, hogy Gyorgyevics kém lehet.

Breuer kapitány ezredadjutáns tegnap valatára fogta és egész éjjelig vallatta, hogy esetleg kitudjon valamit. Hogy mit végzett Breuer kapitány, nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy még az éjjel távirati uton a hadügyminiszternek bejelentette az esetet, kérve annak további utasítását.

Annyi bizonyos, hogy az ezredparancsnokságma már visszazállította Radnára az állítólagos katonaszökevényt s így arra lehet következtetni, hogy a hadügyminiszter további kutatást és intézkedést feleslegesnek látott. Ha katonaszökevény is Gyorgyevics, akkor is a polgári hatóság dolga a további lépéseket megtenni.

Péczely Elek, radnai főszolgabíró, ma távirati uton kérdezősködött a belgrádi polgári és katonai hatóságoknál, hogy tudnak-e valamit Gyorgyevicsről, vagy egyáltalán köröznék-e olyan külsejű embert, mint a letartóztatott állítólagos kém és katonaszökevény.

A szerb fővárosból eddigelé semmiféle válasz nem érkezett. Ha a fiatal ember tényleg katonaszökevény, akkor egy szerb órjárat jön érte és elviszi magával. Ha pedig valami más bűnügy miatt szökött meg, akkor a polgári ha-

tóság kérni fogja a magyar kormánytól a kiadatási eljárást.

Az esetben pedig, ami azonban kizártnak látszik, ha semmi sem terheli a lelkét a gyanus alaknak, akkor a radnai szolgabírói hivatal toloncuton a határig kíséri.

Egyelőre a radnai csendőrség tartja őrizet alatt.

Pálmay Ilka Aradon.

(Az angol Pillangó-kisasszony.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Koe kamabisusiku;

Vari-dake ni

Saki vo haravase.

Ez a cifra japáni dal fog főhangzani szerdán este az aradi nyári színházban és ezzel a dallal fogják esetelni Pillangó-kisasszony lelkiállapotát, amikor egész éjen át ablakában áll és kibámul a messzeségbe, a tengerre, ahonnan a férjét várja, nem tudva, hogy mily csekély az állandósága az oly frigyek, amelyet tengerész-tisztek kötnek ázsiai kikötőkben. Pálmay Ilka fogja ábrázolni a boldogtalan Butterflyt, aki meghal, mert civilizált módon mert szeretni. És ezzel a dallal Szép Heléna legklasszikusabb személyesítője meg fogja rikatni a publikumot.

Érdekes, mikép vélekedik Pálmay Ilka a Pillangó-kisasszonyról, melyet a múlt hetekben láttunk mi is, még pedig a Szabó Irma kitünő alakításában. Pálmay, mikor Pesten először lépett fel ebben az excentrikus szerepben, egy hírlapíró előtt így nyilatkozott róla:

— Mindenekelőtt meg kell jegyezmem, hogy Pillangó-kisasszony nem tragikus szerep. Csak a sorsa tragikus. Maga az a szerencsétlen japáni baba megválnak az élettől, amint a virág a rövid virulás után elhervad... Gyermekeket, ártatlan lélek, tisztának tudja magát testben, lélekben, vigan énekel és táncol, amíg hirtelen át nem látja, hogy meg kell halnia... Csak akkor válik szomorúvá a szerepe... Betakarja bébijének arcát, hogy ne lássa, mire készül szegény Pillangó-kisasszony.

— Láttam, láttam. Nagyon szeretetreméltóan bebocsátottak a sötét nézőtérre. Onnan jöttem ide az öltözőbe — felelt a hírlapíró.

— Nos, tudja meg azt is, hogy először játszottam úgy, hogy a férjem is tökéletesen meg van elégedve... Mindegyik vendégszereplésemet valóságos küzdelmek előzik meg odahaza. Ki kell küzdenem az uram bejegyzését... Ezuttal könnyebben ment a dolog. Londonban a férjem társaságában láttam a Madame Butterflyt. El voltunk tőle ragadtatva mindketten. Az uram pedig természetesen találta, amikor azt mondtam, hogy szeretném eljátszani a kis japáni leány szerepét. Megsughatom magának azt is, hogy művészi pályám legszebb megkoronázását látnám abban, ha alakításom úgy sikerülne, amint a vágyakozásom magam elé varázsolja.

Kissé — hogy úgy mondjam — lázasan beszélt Pálmay Ilka. Egészen átszellemült és pirban égett az arca. Nekem úgy tetszett, hogy ékesszólással nyilatkozott és önkénytelenül is megjegyeztem:

— Most már nyoma sincs szavában annak az idegen akcentusnak, amelyet a színpadról hallottam.

— Remélem is — felelt a művésznő. — Csak nem gondolta, hogy megromlott a kiejtés... De a japáni leány, aki angolul beszél, amint a Belasco darabjában elő van írva, okvetlenül kissé idegenszerűen beszél... Hja, gondolni kell az ilyenre is, néha a szépség rovására... Mit tart például a japáni táncosról,

amely az első angol nótát követi? Ugy-e hogy különös rángatózás?

— Oh, felette kecses...

— Jó, jó, de csak valija be, hogy nem láttott még ilyet, hacsak nem látta már Szada Jakkót. Mert hát tőle tanultam. Találkoztam a nagy japáni művésznővel. Nem mondhatom épen hogy beszélgettünk, mert keveset értettünk egymás nyelvéről. Amikor az öltözőjében fogadott, épen a fogát festette rózsaszínre. Mutatott egyet-mást a táncból... Különös, annyit mondhatok. Látni kell azt, amint befelé fordítja a lábát és a nagy lábujjával igazítja ruhájának a szegélyét... Tudnék balerinla-produkciót is bemutatni, hiszen már meg is tettem, amikor úgy illett, de a japáni tánc olyan, amelyennek mutatni fogom.

— Elvégre az amerikai lobogóval egészen másképp táncol...

— Hogyne... Ezt már Pinkerton hadnagytól tanultam, a színpadi férjemtől, aki amerikai tengerész.

Mosolygott a művésznő és ha Pálmay Ilka mosolyog, eltűnik Kinsky grófné, az althofeni kastély urnője és megjelenik az aranyos Ilus, a magyar közönség dédelgetett primadonnája, aki annyiszor és annyit tudott magáról beszéltetni és akit annyira szerettek — egykoron. De az érdeklődés még ma is meg van iránta.

Az öngyilkos hadnagy váltói.

(Pánik a huszártisztek közt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Megirtuk a minap, hogy Barsay Antal budapesti honvédhuszár hadnagy öngyilkosságot követett el. Ezzel az öngyilkossággal kapcsolatban egyik fővárosi estilap ma megjelent száma a következőket írja:

A főváros egyik lovassági kaszárnyájában néhány nap óta a tisztikarban valóságos pánik ütött ki, váltó-pánik. Alig van ugyanis tagja a tisztikarnak, akinek fel nem mutattak volna egy vagy két váltót, melyeken mint jótállók szerepelnek.

A tömeges váltófelmutatások szoros összefüggésben vannak azzal az öngyilkossággal, melyet néhány nap előtt egy élelmezési tiszt elkövetett.

Az élelmezési tiszt nem is olyan régen még csapatszolgálatra volt beosztva, s mint megnyerő modoru, jól képzett katona, carrierre volt kilátása. De tönkre tette a fiatal ember szép jövőjét azzal, hogy nem tudott bánni a pénzzel, két kézzel szórta. Adósságokba keveredett, uzsorásoknak, kávésoknak, vendéglősöknek váltókkal fizetett, melyeket bajtársai is aláírtak.

Nemrégiben új ezredparancsnokot kapott az ezred, aki tudomására jöven annak, hogy az illető katonatiszt nyakig uszik az adósságban, felmentette őt a csapatszolgálat alól s az élelmezési osztályhoz osztotta be. S így lett a daliás huszárhadnegyből katonai hivatalnok.

Szerényebb állásba kerülven, az adósságok még inkább nyomták a fiatal embert, aki csak úgy tudott magán pillanatnyilag segíteni, hogy tisztársaival nyakra főre iratta alá a váltókat. Volt köztük, aki már megelégette a dolgot, s nem akart több váltón szerepelni, de ilyenkor a megszorult ember öngyilkossággal fenyegetőzött.

— Tedd meg pajtás, mert ha nem, holnap kiviszenek.

Igy aztán ki tudta csikarni az aláírásokat, mert hisz a bajtársak nem akarták a lelkükre venni, hogy a halálba keressenek valakit.

A fiatal ember azzal biztatta magát, s má-

szokat is, hogy nagy örökségre van kilátása. De úgy látszik, az örökségből semmi sem lett s az adósságok örvényébe került férfi nem talált más megoldást a halálnál. Öngyilkossá lett.

Öngyilkossága előtt 24 órával azonban még egyszer bejárta az összes ismerősöket s váltókat íratott alá velők. E váltók együttvéve több ezer forintot szólnak. Hogy mit csinált ezekkel a váltókkal, pénzt vett e fel rájuk, vagy hitelezőinek adta, azt még nem derítették ki.

Csak az a tény, hogy az öngyilkosság óta nap-nap után tömegesen prezentálják az öngyilkos kollégáinak a váltókat, melyek nem egy szerényebb anyagi viszonyok között élő tiszt karrierjét fenyegetik.

Agyonkinzott gyermekek.

(Bűnbarlang a fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 14.

A fővárosi rendőrség ma olyan vérlázító bűnnek jött nyomára, amely a legkeményebb szívű embert sem hagyja megindulás nélkül. Egy állatias nő bűnös üzelmei jöttek ma napfényre egy véletlen folytán. A véletlen vezette rá az államrendőrséget arra a felfedezésre, hogy egy Preiszig Lujza nevű hajadon, két serdülő leány-gyermeket heteken keresztül egy szekrényben elzárva tartott, csak penészes kenyert adott nekik nagy ritkán enni s a két ártatlan gyermek testét megették a penész.

Ennek a borzalmas felfedezésnek történetét az alábbiakban közli fővárosi tudósítónk:

Preiszig Lujza kőbányai magánzónó lakásából a szomszédok néhány hét óta gyakran hallanak gyermek-sírás és nyöszörgést. Nem tudták megmagyarázni ezt a körülményt, mert Preiszig Lujzának gyermekei nem voltak.

Ma délelőtt elment hazulról Preiszig Lujza s lakása ajtaját bezárta. A házmesternek valami dolga akadt a lakásban, felment oda s léptei zajára újabb gyermek-hangnak jajgatását nyöszörgését hallotta egy szekrényből. Gyanusán nyitotta ki a szekrény ajtaját, ahonnan a sírás hallatszott. Borzasztó látvány tárult ekkor eléje: a szekrényben két kis leány szorongott, s testüket befedte már a penész.

Kivette a két erőtlén gyermeket a szekrényből s nagy nehezen beszédre bírta őket. Az egyik kislány 11 éves és Gabera Mariskának hívják, a másik Vasó Anna 12 éves. Testükről levált a bőr s rongyokban lógott le. Hetek óta voltak egy szűk szekrénybe elzárva s nem ettek egyebet száraz, penészes kenyérenél, vizet egyáltalában nem ittak, s az éhségtől, koplalástól olyan erőtlének voltak, hogy lábukra nem bírtak állni.

Preiszig Annát természetesen elfogták s a rendőrségre vitték, hol megkezdték a kihallgatását. Ez elmondta, hogy szeretőjével az összes fővárosi lapokban apró hirdetést tettek közzé, mely így hangzott:

Egy gyermektelen házaspár adoptálni óhajt 10—12 éves lányokat. Ajánlatok Oncsay Albert fővárosi adóhivatalnok címére poste-restante küldendők.

Azt adta elő továbbá Preiszig Lujza, hogy az összecsalogatott lánykákból női-zenekart akart szervezni, de látván, hogy ennek a két kis lánynak zenei érzékük nincs, s eltartásuk terhére van, elhatározta, hogy kiéheztetéssel teszi el őket láb alól.

A leánykák négy hét óta vannak a szekrényben s ezalatt az idő alatt penészes kenyérenél egyebet nem ettek. Ebből is naponkint csak egyszer kaptak enni.

A bestiális nőt a rendőrség természetesen fogva tartotta.

Mangra Vazul bűnlajstroma.

(Bartha Miklós kérdése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 14.

Országszerte feltűnést fog kelteni az a vezércikk, a mely a Magyarország holnap reggel Aradra érkező számában jelenik meg a Bartha Miklós tollából Mangra Vazulról, a most választott aradi püspökkel foglalkozik ez a cikk. Felsorolja Mangra teljes bűnlajstromát, tehát mindazokat a cselekedeteket, melyeket a magyar közvélemény az ő terhére róhat.

Nagyon szép, nagyon gazdag ez a lista, öröme telhetik benne, a ki elolvassa.

Budapesti tudósítónk Bartha Miklós cikkét főbb vonásokban közölte velünk telefonon s így azt már ma bemutathatjuk olvasóinknak. Ime a cikk:

Az alább következő kérdéseket kormány-párti hírlapok adataiból meritem.

Igaz-e, hogy 1892-ben a nagylaki gyűlésen Mangra Vazul izgató beszédére határozta el a tulzók, hogy memorandumot visznek Bécsbe a császárhoz?

Igaz-e, hogy a memorandisták említett bécsi utjának költségeire Mangra Vazul pénzt gyűjtött s tüzes agitációt fejtett ki a papok és tanítók közt, hogy azok részt vegyenek a bécsi utban?

Igaz-e, hogy a nagysebenedi oláh gyűlés Mangra Vazul indítványára fejezte ki bizalmát és helyeslését azon memorandisták eljárása fölött, a kiket ezért a királyi ügyészség felség-sértési bűnbe fogott s a bíróság el is ítélte?

Igaz-e, hogy Mangrát saját egyházi fennhatósága — azonokból, mivel a diákokat utcai tüntetésre biztatta s Aradon a közállapotokat annyira elvadította, hogy az emberek csak revolverrel mertek az utcán járni s — papi és tanári állásától felfüggesztette?

Igaz-e, hogy Mangra Vazul felfüggesztett állapotában egy oláh biztosító intézetnek ügynöke volt és mint ilyen piszkos üzleteket csinált?

Igaz-e, hogy a memorandum-pör tárgyalása alkalmával azt a több száz főre menő, papokból, tanítókból és román parasztokból álló csoportot, a mely Kolozsvárott támadólag lépett föl az esküdtsékh terrorizálására, Mangra Vazul szervezte és vezette?

Igaz-e, hogy a Budapesten 1895-ben tartott oláh-tót-szerb kongresszusnak, a hol is újból elhatározta Magyarország földarabolását, Mangra Vazul volt a kezdeményezője, szövívője és vezére?

Igaz-e, hogy a Tribuna Poporului című, állandóan magyar gyűlöletet szító hírlapot Mangra Vazul alapította?

Igaz-e, hogy Mangra Vazulnak sem egyházi sem tudományos érdemei nincsenek és püspökké választását a politika mezején üzött demagógiájának köszönheti?

Igaz-e, hogy Mangra Vazul egyike azoknak a politikai ügynököknek, a kik utazásaikkal fentartották a titkos összeköttetést a hazai tulzó oláhok és a romániai dákó-román liga közt?

Igaz-e, hogy Mangra Vazul a magyar államot megtagadta, az ellen izgatott és harcolt a türelmetlenség fegyvereivel és azt kigunyolta, megvetette és durva szidalmakkal halmozta el?

Mindezek után igaz-e, hogy Mangra Vazul püspöknek választotta az aradi gör. kel román egyházmegye zsinata?

E kérdések után Bartha Miklós így folytatja cikkét:

A föld kerekéségén egyetlen rendezett ál-

lam sines, amely megtérne kebelében oly polgárt, aki élete feladatául tüzte ki saját államának sarkaiból való kiforgatását.

Mondogatják, hogy Mangra Vazul megtért. Elhiszem, hogy a püspöki stallum megér egy kis hazugságot, de nincs olyan ostoba juhász, a mely megtévedt birkára kötne kolompot. A püspöki állás fáradságos, lemondó, tudós és bölcs életrendszernek szokott ilyen nagy jutalma lenni. Utcai demagógot, államellenes üzelmekben rossz hírvivő lett kortest püspökké tenni nem szokás, nem lehet, nem szabad.

Királyi megerősítést az aradi püspökválasztás nem nyerhet. Ha mégis nyerne, akkor az a miniszter, aki ellenjegyez egy ilyen megerősítést, egy huron pendülne Mangrával s épp oly bűnös lenne, mint a baza többi ellensége.

SPORT.

+ Az urlovas sampion. Szemere Kálmán lesz valószínűleg az idén is az urlovasok sampionja, mert már eddig is 18 versenyt nyert, míg az utána következő Horthy Jenő és Reimer százados 9—9, Hagelin főhadnagy 7, Folbert főhadnagy 6, Krause Károly és Skal báró 5—5, Eltz báró, Pejacovich gróf és Mr. Persse 4—4 izben győzött.

+ Az Aradhegyvidéki turista-egylet f. évi június hó 15-én, vasárnap d. e. 11 órakor, az arad-csanádi egyesült vasutak gyűléstermében, tartja rendes évi közgyűlését.

Konstantinápoly a városligetben.

(A Nemzeti Szövetség ünnepélye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Egy nagy „ha” teszi feltételeossé az aradi Nemzeti Szövetség ünnepélyének megtartását. Ha az eső, mely ma elkeserítő állhatatossággal esik, eláll, s ha szép lesz az idő, a városligetet tarka, vig élet teszi hangossá holnap, vasárnap. A konstantinápolyi ünnepélyt tartják meg, melyre két hét óta nagyban készülődik a főrendezővel, Lőcs Rezső tanácsnokkal élén a rendezőség.

A ligetben készen állottak már ma a színes török sátrak, cifra pavillonok, hogy az árusító hölgyek szállást nyerjenek benne. Minden előkészület megtörtént, hogy az ünnepély igazán fényes legyen. Az alkalmi újság is, melynek Schór Lajos a főszerkesztője, „készen van és sok derűtséget kelt majd, ha forgalomba kerül.

Az ünnepély délután két órakor kezdődik, de ezt megelőzőleg is lesz a közönségnek része egy kis látványosságban. Délelőtt tizenegy órakor felvonulást rendeznek a városon keresztül. A karusszelen szereplő cifra népség egy része vonul végig az utcákon.

A délutáni programmból kiemelkedő a virág- és konfetti-csata, nyílt színpadon mulattató előadások, fénykép-sátor, szerencse-halászat, körutazás léghajóval.

Erdekesek lesznek a versenyek: kerékpár-, vivő- és tennisz-verseny. A felvonulásokat bizonyára megfogja bámulni a közönség. A felvonulások sorozata a következő: Konstantinápolyiak Aradon; lovag-tornajáték; egy éj a Boszporuson. Ez utóbbi alkalmával Parlagi Kornélia, a szintársulat tagja szivességből énekel. A csolnak korzó alatt az aradi dalegyesület férfi-szerenádát ad elő.

A csolnakkorzó, mely a boszporusi éjhez tartozik, a villamos reflektorokkal megvilágított tó vizén megy végbe s közben fényes tűsi-játék lesz.

Este a liget fényáradatban fog uszni. A városligeti vendéglő nagytermében pedig táncmulatságot tartanak.

Belépő-díj a ligetbe: felnőtteknek 1 korona, gyermekeknek és katonáknak 40 fillér; este kilenc órától a vendéglő területére és a táncterembe személyenként 1 korona. Minden belépő egy *alkalmi legyezőt* kap emlékül a belépti-jegy helyett.

A protezsált vasut.

(Az állam és a makó-vásárhelyi vicinális.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

A képviselőház pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésén, a mint megirtuk, Hieronymi Károly erős támadást intézett a makó-hódmezővásárhelyi vasutról szóló előterjesztés ellen; különösen a nagymérvű támogatás ellen szólt, a melyben ezt az arányilag nem nagy hivatást teljesítő vasutat az állam részesíti.

A makó-hódmező-vásárhelyi vasut tényleg jobban van protezsálva, mint akármelyik vicinális az országnak, dacára, hogy a fontossága tekintetében amazok nagy részének mögötte marad.

Ezt az alábbi adatok világítják meg.

A vasut fölépítése 3.736,800 koronába kerül. Ebből

az érdekelttség hozzájárulása 1,470,000 kor.

a vállalkozó hozzájárulása 248,500 kor.

az állam hozzájárulása külön-

böző címeiken: 2.018,300 kor.

Tehát az állam nagyobb összeggel járul a vasut építéséhez, mint a vállalkozó és az érdekelttség együttesen. Maga a vállalkozó is oly nagy összeggel vesz részt a vasut papírjainak jegyzésében (248,500 korona) a melyre aligha volt eset. Ennek meg van az a másik oldala, hogy a vállalkozó, a kire a vasuti részvény nem jelent pénzt, legalább egyelőre nem realizálható és hasznot nem hajtó értéket, ezek árát igyekszik az építés költségében megnyerni, a mi a vasut építését drágítja.

De a protekció a makó-hódmezővásárhelyi vasutnál nem csupán a hozzájárulásban nyilatkozik meg, hanem egyebekben. A képviselőház csupán a bizottságokban tárgyalja a vasutról szóló előterjesztést, és a vasut építése már folyamatában van.

Már a közigazgatási bejárás alkalmával, a helyszínen megadták az építési engedélyt, és nyomban a tárgyalás után megkezdtek az építést. Furcsa dolgok kerülnek ki, ha azon elmélkedünk: mi lesz, ha a képviselőház esetleg nem fogadná el a törvényjavaslatot? A mint olvasható volt, a pénzügyi bizottságban Hieronymi Károly, Neményi Ambrus és mások foglaltak igen erélyesen állást ellene. Nos az esetben a vállalkozónak joga van a kereskedelmi miniszteriumot bepörölni. A pört pedig fényesen megnyerné.

Ennek a feltűnő nagy kivételes állami protekciónak volna értéke, ha a létesítendő vasut fontos gazdasági vagy forgalmi érdekeket szolgálna. Azonban egyikről se lehet szó. Makónak, Vásárhelynek, Nagyszentmiklósnak, eddig is volt vasuti állomása. Csupán egy község kerül a hálózatba, a melynek eddig nem volt forgalma. E mellett a vasut három olyan vármegyét köt össze, a melyek mindegyike egyformán gabonát termeszt, nincs tehát egymásnak mit bevenni vagy kiivni. A távolabbi vidékekkel való összeköttetés se lesz jobb, mert például Makóról Budapestre Vásárhelyen át 21 kilométerrel hosszabb utat jelent, mint Szegeden át.

A mikor az állam támogatására oly fontos érdekeknek van szüksége, akkor mindenesetre könnyelműség ily óriási állami pénzzel támogatni egy vasutat, a melynek oly kis jelentősége van, s a melynek oly kevés hasznát látja,

a vidék, a melyet bejár. Ha csak az volt a szempont, hogy munkát adjanak az iparnak, a népnek, lett volna előbbre való dolog akárhány.

Hir szerint, s a pénzügyi bizottság tárgyalásából is következtetve, a képviselőházban a vasut ügye élénk vitával fog tárgyalásra kerülni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári lövész-egylet rendkívüli közgyűlése holnap, vasárnap délután 5 órakor lesz a lövőde helyiségében. Az ülés iránt a tagtársak figyelmét különösen felhívja az elnökség.

(*) Az aradi hivatalsszolgák egylete holnap, vasárnap délután fél három órakor tartja rendkívüli közgyűlését, a városháza földszinti kis-termében.

Barth Lajos Aradon.

(Hazatérés Berlinből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Berlinből, szomorú hírének központjából ma délben hazatért Aradnak egy nevezetes, sokat emlegetett embere: Barth Lajos.

Az az idő, a mely eltávozása óta máig eltelte, szomorú bizonyossága, illusztrációja egy közmondásnak, a mely valamely iparágbeli kézművest óv attól, hogy a foglalkozása körén tul eső ügyekbe ártsa magát. (Ezt lehetett volna ugyan rövidebben is kifejezni, de maradjunk a finom tónusnál) Aradon szabó volt, — s elmondható, hogy kartársai közül kevesen vitték annyira, mint ő. Nem szólva arról, hogy kamarai tag, majd ennek révén városatyja lett: nem volt Aradnak oly híres vendége, Lesseps Ferdinándtól kezdve Blaha Lujzáig, a kit ő föl ne keresett volna, s a kinek a fényképét ne kapta volna meg.

És a bolgár érdemkereszt, a melyet Koberg Ferdinándtól egy nadrág-remekért kapott?

Barth Lajos berlini pályafutása csaknem olyan ismeretes, mint az aradi ügyei. A magyar egyesületben kezdett szerepelni, s egy alkalommal, banket során ő köszöntötte föl Szegény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövetet. Azután lapszerkesztőnek csapott fel és megalapította a *Das gute Herz* című folyóiratot. A mint később kiderült, ez a lap arra való volt, hogy mások a hiúságokért fizessének neki. Azonban, hogy ez a lap nem ment, Barth más ügyekbe keveredett, s nem mondható, hogy a legtisztábbakba.

Egy ilyen miatt kriminálisba fogták. Az esetet annak idején bőven megirtuk: Bernát szász-weimári herceg nevével volt kapcsolatos a szenzáció. A herceget Milpacher Alice berlini színésznő egy szerelmi viszony révén meg akarta zsarolni, s Barth odaadta magát eszközül.

A berlini törvényszék ezért elítélte Barth Lajost és Milpachert is. Barth kitöltötte a öntetetését, azután pedig hosszabb levelet tett közzé, a melyben azt igyekezett kimutatni, hogy ártatlanul keveredett a színésznő zsarolási manőverjébe.

Azután egy darabig még Berlinben maradt, ma délben pedig Aradra érkezett. Hogy állandóan itt marad, vagy folytatja bolygását a világvárosok között, nem tudni. De talán, a mikor ma újra meglátta az aradi földet, olyat is gondolt:

— Talán jobb lett volna, soha el se menni innen.

Tizezer éves agancs.

(A főispán a Kőlcsey-egyesületnek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Erdekes és rendkívüli tárggyal szaporodott az aradi Kőlcsey-egyesület régiség muzeuma. Urbán Iván főispán az egyesületnek egy hatalmas diluviális szarvas-agancsot adományozott, melyhez fogható Magyarország egyetlen muzeumában sem látható.

Az agancsot, melyet talán tizezer esztendő előtt viselt a most már meseszamba menő óriási állat, a *Cervus Megeceros* Tisza-Földváron találták a Tisza medrében. Urbán Iván birtokába nyuló homokból ásták ki.

Az agancs hihetetlen nagyságu. Egy-egy ága két méter hosszú, úgy hogy egyik vége a másiktól négy méternyi távolságban van. — A súlya mintegy ötven kilogramm. Az agancsok között meg van az őszállat koponyacsontja is.

A *Cervus Megaceros* negyedkori, diluvium-beli állat, mely vagy tizezer év előtt élt. Óriási agancsai után következtetve, három méter magas lehetett, testének hossza pedig négy méter. Az agancsokon öt-öt ág van, melyek azt árulják el, hogy az állat tizenkétéves lehetett, mikor elpusztult.

A lelet épségben került felszínre, csupán a szállítás alkalmával szenvedett kisebb sérülést. Most Dömötör László tanár gondjai alatt van s megfelelő preparáláson megy keresztül.

A legfőbb ékessége lesz majda kultusz-palota régiségmuzeumának ez az agancs, melynek alig létezik párja; Budapesten sem található mását. Hozzáértők szerint a leggazdagabb muzeumok sem dicsekedhetnek ilyen méretű agancscsal, melynél azonban a magdeburgi muzeumban egy még szebb példány létezik.

A főispán a szarvas-agancson kívül még egy óriási mamut-fogat is ajándékozott a Kőlcsey-egyesületnek.

HIREK.

Egy kalugyer.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

És ha Mangrá választását megsemmisítenék, akkor egy hősnőségos kalugyert választanak meg püspökké.

A budapesti lapok mai számában, egy kövön nyomott híradása révén, ezek foglaltatnak a Mangra Vasul budapesti utjával kapcsolatosan. Erélyes, dacos kijelentés, a mely bizonyára Mangrához közelálló, vagy legalább is pártjabeli embertől eredhetett. Hamsza Agoston bizonyára nem informálta a kövön nyomottat.

Es ezt a dacos kijelentést olvasván, egy vicc jut az eszünkbe. A vice véletlenül zsidó szó, s bizonyára rosszul esik Mangráknak, különösen lapjaiknak, amely magyar újságirókról csak így ír: *jidovul-maghiar*, vagy *journalist ouseult*, (vagy pedig, ha szellemes: *Schreib Mórítz*) de azért elmondjuk:

Pista, a falu első gazdájának fia benyit a rabbínushoz:

— Rabbínus uram, át akarok térni a zsidó hitre.

A rabbínust meglepi az elhatározás, azután azt kérdi Pistától:

— Aztán mi okod van rá, Pista fiam?

A legény ezt feleli:

— Nem engedik, hogy elvegyem a béresék Jutkáját... Hát azt gondoltam: *csuffá teszem az egész f. m. i. t.!*

Mangráék is, ugylátszik, azt mondják:

ha nem engedik, hogy Mangra legyen a püspök, csuffá teszik az egyházat. Es ennek révén a bodrogi kolostorban nyugtalanul töltik a napot a román szerzetesek. Mindegyik arra gondol; hátha ő az, a kit csupa dachból püspökké fognak tenni? . . .

A dolog még egy szempontból furcsa. Mert aki püspökké lesz, akárki legyen az, csakugyan nem más, mint egyszerű kalugyer. A kanoni szabályok csak azt követelik meg attól, hogy aki a püspökségre pályázik, szerzetes legyen. Aki pedig szerzetes, az egyforma a többivel. Az egyházi rangja lehet akár arkimandrita, protoszinellus, vagy diakonus: ő ép olyan közönséges kalugyer, mint a többi.

Hogy azonban még egyszer szó esik arról a kijelentésről: igen, inkább egy közönséges kalugyert ismeretlen nevűt, aki sohase mozdult ki a bodrogi falak közül, csak nem Mangrát és nem olyan, nem közönséges kalugyert, mint a minő Mangra.

Arkossyné siremléke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Az aradi felső-temetőben, közvetlenül Nyslasi Mátyás siremléke mellett alussza örök álmát Arkossyné-Zoltán Vilma, a Leszkay színtársulatának olyan tragikus halállal kimúlt tagja.

Jeltelen a fiatal színésznő sírja, egyedül jeltelen azon művészek sírja között, kik az aradi temetőben nyugszanak. Az aradi bohémvilág tagjai, kik lerótták a kegyelet adóját elköltözött társaik irányában avval, hogy valamennyinek sírja fölé emlékkövet emeltek, mozgalmat indítottak arra, hogy Arkossyné sírját is jelöljék meg.

Felhívást bocsátottak ki a közönséghez, mely szószerint a következőket tartalmazza:

Egy színésznő halt meg ennek az évnek a tavaszán, küszöbén a színtársulat bucsuzásának. A sírja jeltelenül áll, s bizonyára így is marad, ha a színészet barátainak áldozatkészsége nem állít oda egy szerény kőszlopot. Lássák a temető látogatói, hogy a magyar színészetnek egy szolgálója pihen ott, az aradi temetőben.

Az aradi közönség mindig megbecsülte a színészet munkáit. Megbecsülte életükben, megbecsülte halálukban. Erre az örökszép érzésre építettük azt a tervet, hogy Arkossyné-Zoltán Olgának, a pályája kezdetén elhunyt művésznőnek az aradi temetőben levő sírjára emlékkövet állítsunk.

Főlkérjük az aradi színészet-pártolókat, a közönséget, hogy ezen tervünk megvalósítását adományaikkal lehetővé tegyék. Az adományokat Gonda László színházi pénztáros veszi át.

— A király szemlén. Bécs-ből táviratozzák: A király ma reggel Ottó főherceg, a hadügyminiszter és sok katonai előkelőség jelenlétében szemlét tartott a bécsi helyőrség tüzésége fölött és megelégedéssel nyilatkozott a csapatok magatartásáról.

— Aradiak a kereskedelemügyi miniszternél. Hétfőn keresi fel az aradi küldöttség a kereskedelemügyi minisztert a vashid ismeretes ügyében. A deputációban, melyet Urbán Iván főispán vezet, részt vesz Institoris Kálmán polgármester, Kristyóry János kamarai elnök, Ottenberg Tivadar, Tedeschi Viktor, Domány József, Stauber József, valószínűleg Edvi-Ilés László és Simay István s még többen. A küldöttségben résztvevők, mint megirtuk, hétfőn délelőtt találkoznak a Vigadó előtti kioszkban.

— Őhitűek pünkösdjé. A görög keleti románoknak és szerbeknek holnap — három héttel később a katolikusokénál kezdődik a pün-

kösdjük. Az aradi román székesegyházban és a szerb templomban min! a két napon nagy ünnepi istentisztelet lesz.

— Mangra és a püspöki zsinat. A Keleti Értesítő, mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi, újból hosszasan foglalkozik Mangra Vazul püspökké történt megválasztásával. Mangra, mint írja, most Budapestben időzik, hogy az illetékes köröket megnyerje megerősítése részére. A megerősítést illető döntés különben csak hetek múlva várható. Metianu János metropolita még nem hívta össze a püspöki zsinatot, mert előbb alapos tájékozódást akar szerezni Mangra multbeli fegyelmi ügyeit illetőleg. A püspöki zsinat kanoni szempontból tárgyalta ezeket az ügyeket s ha kifogást talál, arról értesíti a kormányt. Ekkor a kormány utasítja a metropolitát, hogy hívja össze újból a püspök választó zsinatot. Itt lesz az ősz is, mire majd másodszer is megejtik a püspök választást Aradon.

— Bosnyák Zoltán osztálytanácsos. A magyar drámairodalom egyik tehetséges munkását, Bosnyák Zoltán belügyminiszteri titkárt, osztálytanácsossá nevezte ki a király. Bizonyosságul annak, hogy kettős munka közben is megfelelt polgári mesterségének s a mi időt a színműírásnak szentelt, kettőzött szorgalommal pótolta hivatalában. Bosnyák Zoltán előléptetése a főváros összes irodalmi köreiből nagy örömet keltett.

— Vásárlások a képtárlaton. A Nemzeti Szalon aradi tárlatát nap-nap után nagyszámu és előkelő közönség tekinti meg; a vásárlás is jobban megindult. Ujabban többek között a következő képek kelték el: Zombory Lajos „krumplihordás“-át és Kymnach László „piactanulmány“-át megvette L. S. Balla Frigyes „Derű“ című festményét megvásárolta Gyulay István gróf. Bonas Pál „Részlet. Alsó-Jernezeyről“ című képét megvette Newman Samu. Bruck Lajos „Balaton részlet“-ét megvette N. N. Kalowoda „Katinka“ „Borzó magyar“ és Hadesi Olga „Paraszt-gyermekek a kútnál“ című festményeit megvásárolta Labatos Izidor dr. Ezekkel együtt eddig már husz kép kelt el, de ezenkívül sokra most folyik az elku. E képek között van Korniss Vilma festménye is, mely a tárlatnak egyik legcsinosabb képe s dicséret tanúsága a művésznő kiváló képességének.

— Forgách Antal gróf ügye. Fővárosi tudósítónk táviratozza. Ma ült össze a Nemzeti Kaszinó becsületbirósága Fejérváry Péter báró honvédelmi miniszter elnöklésével, hogy Forgách Antal gróf országgyűlési képviselő ismeretes ügyében határozzon. Határozatra azonban nem került a sor, mivel a becsületbiróság tagjai közül csak Huszonhármán jelentek meg, a Nemzeti Kaszinó szabályai szerint pedig a becsületügyi határozathoz legalább harminc tag jelenléte szükséges. Ennélfogva elhatározták, hogy e hó 23-ikára újabb értekezletet hívnak össze.

— Száznyolcvan millió új ágyukra? A Narodni Listy, a mint lapunknak táviratozzák, kissé pikáns színezetű, szenzációs közleményt hoz. Azt ujságolja, hogy az a 38 millió korona, a mi az idén kellett a hadügyminiszternek tarackok beszerzésére, csak jelentéktelen része annak az összegnek, a melyre a hadügyi kormánynak szüksége van. A tüzéség szervezése ugyanis több mint 180 millió koronába fog kerülni, s ezt az összeget az 1904—1906. évek során, három részletben fogja a hadügyminiszter megszavaztatni.

— Az aradi vértanuk gyóntatója. Sujánszky Euszták minorita-rendi atya tudvalevőleg az aradi vértanuk gyóntatója, a kinek arcképet most megfestette Egerváry Potemkin Ágost festőművész, az aradi Kölcsey-Egyesület számára. Az arcképet, a melyet az aradi minoriták rendeltek meg, a Panteon-ban fogják elhelyezni, a hová a többi szabadságharcosok emléké és az ereklyemúzeum is kerül.

— Fényes főúri esküvő volt ma délelőtt a budapesti egyetem templomban. Desseffy Emil gróf vezette oltárhoz Batthyányi Ella grófnőt, néhai Andrássy Gyula gróf unokáját, Batthyányi Lajos gróf leányát. Erre az alkalomra a templom belsejét délszaki növényekkel és szőnyegekkel pompásan díszítették és a szentély padjait piros, aranyrojtos takarókkal borították be. A templom bejárata előtt hosszú, fehér sátrat állítottak föl, melyet magyaros izlésű fodor díszített. Az esküvő tíz órára volt kitűzve és a közönség már kilenc órakor kezdett gyülekezni. A templom elé fogat, fogat után érkeztet és egymásután szálltak ki azokból a szebbnél-szebb tavaszi ruhás asszonyok és leányok. Az esküvői menetet Semsey László császári és királyi kamarás nyitotta meg, aki a vőfély vezető volt és a vőlegényt az eskütételhez kísérte. Utánuk diszmagyarruhás fiatal mánások vezették a nyoszolyó-leányokat, akik mind rózsaszínű selyem ruhát viseltek. Nyoszolyó leányok voltak: Széchenyi Gabriella, Andrássy Ilona, Andrássy Boriska, Andrássy Mária, Andrássy Marica és Keglevich Ilona grófnők. A menyasszonyt Desseffy István és Batthyány Gyula grófok vezették, mögöttük haladt a vőlegény, gyönyörű égszín-kék színű diszmagyarban. A fiatal párt Edelmann Sebő dr. premontrai kanonok adta össze.

— Ferdinánd fejedelem házassága. A Moszkovia Vedomosti értesülése szerint Ferdinánd fejedelem még mostani szeptemberi időzése alatt eljegyzi Heléna nagyhercegnőt, Vladimir nagyherceg leányát. Heléna nagyhercegnő az, akit Napoleon Viktor herceg nőül akart venni, de a szép Heléna egy diákot részesített kegyében és megszökött vele. A szökevényeket azonban az osztrák határon elfogták és a diákot Szerbiába küldték, a nagyhercegnőt pedig visszavitték az apai házba, ahol most Ferdinánd fejedelem esdekel a kezéért.

— Humbertné megtalálták. Párisi távirat szerint Humbertné-nak nyomára akadtak az északamerikai Pittsburg városban. Allítólag egy szállóban ismerték föl a százmillióes család re: hihedő főalakját. Hogy letartóztatták-e, arról nem ad hirt a rövid sürgöny.

— A vidéki múzeumoknak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a haszai, szegedi, szegváradi és temesvári múzeumoknak magyar iparművészeti tárgyakból összeállított egy-egy sorozatot állandó letétképpen átengedett. Az aradi Kölcsey-Egyesület-nek is van már szép és nagyértékű múzeuma, éppen azért esodálkozva tapasztaljuk, hogy Aradot imét mellőzték. Vajjon miért?

— Than Károly jubileuma. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Than Károly jubileuma alkalmából a következő levelet intézte az ősz tudóshoz:

Méltóságos Uram! Egyetemi rendes tanári működésének 40 esztendő fordulóján nagy lelki örömmel és meghatottsággal üdvözlöm méltóságodat. Ez az utolsó négy évtized felettébb fontos korszak a magyar tudományosság történetében, s e korszak egyik legkimagaslóbb alakja méltóságod, ki mint az alapvetés fáradhatatlan munkása, s mint a magasra szárnyaló szellemi törekvések vezérlője, a csöndes munkálkodásból és a nehéz küzdelmekből egyaránt kivette részét. A tudomány emberének munkája elé nem szabnak korlátokat az országok politikai határai, de igazi tudóssá csakis az válhatik, ki munkájához az erőt a nemzeti érzésből meríti. Így lett méltóságod is világhírű tudóssá,

megmaradva lelkes magyarnak. Az a lángoló hazaszeretet, a mely már mint gyermekifjút a harcmezőre hívta, bevilágította egész pályáját, — s mikor ma az egész művelt külföld meghajtja méltóságod előtt az elismerés zászlaját: a mi örömünk, a mi lelkesedésünk kétszeres, mert méltóságod kétszeresen a miénk! Mint a tudomány lánglelkű vezérét, s mint édes hazánk hű fiát, szívem legmelegebb érzésével köszöntöm méltóságodat, s kérem, fogadja szívesen igaz nagybecsülésöm kifejezését. *Wlassics s. k.*

— A belügyminiszter és az aradi ruhakereskedők. Az aradi piaci zsidókereskedők és ruhakereskedők elárúsító helyük miatt sokat panaszkodnak. Eddig ugyanis a heti és vasárnapi piaci napokon a Thököly-téren árulhattak ahol tudvalevőleg központja van a vasárnapi vásároknak. A Thököly-tér azonban már régóta szűknek bizonyult a nagy piaci elárúsító nép befogadására s *Sarlot* Domokos főkapitány kénytelen volt úgy intézkedni, hogy a ruhakereskedőket a Thököly-térről régi helyükről áttelepítette az Atila térre. A ruhakereskedőket érzékenyen érintette ez az intézkedés, mert az Atila tér sokkal csekélyebb forgalmu s távolabb eső piaci hely, mint a Thököly-tér s panaszukkal orvoslásért a közgyűléshez is fordultak. Ez azonban jóváhagyta a főkapitány intézkedését s így a ruhakereskedők felebbeszűkkel a belügyminiszterhez fordultak. Ez a városhoz ma érkezett leiratában helyett adott a piaci ruha elárúsítók kérelmének s kimondván, hogy a piac- rendezés a közgyűlés hatáskörébe tartozik, elrendelte, hogy a ruhakereskedőket tegyék vissza a Thököly-térre, mert egyáltalában nem volt célja annak hogy egy következő piacról közvetlen helyre tegyék át azokat. Tehát vagy kövesse ki a város az Atila-teret, vagy tegye át oda a pécskai élelmiszer-árusokat, kiket a közönség kényszerűségből ugyis felkeres. A tanács kiadta a főkapitánynak a miniszter határozatát, mely föltűntő tájékoztatás-gal szól az aradi piaci viszonyokról.

— A beteg szász király. A szász király állapotáról ma reggel 7 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A múlt éjszakát kissé jobban töltötte a beteg, mint az előző éjszakát. A király részben nyugodtan aludt, a mellszorongás ritkább és gyöngébb volt, de a legkisebb mozdulatnál ismét megújult, úgy hogy még folyton szigorúan kell ügyelni, hogy a beteg nyugodtan feküdjék. A beteg erejének gyarapodása nem vehető észre.

— Egy iparos — két ipar. *Rosenberg N.* Ferenc aradi férfiszabó két üzletet nyitott egyszerre. Férfi- és női szabóságot folytatott üzletében s ezt ki is írta cégtáblájára. Az engedély és bejelentés nélkül üzött kettős iparért feljelentették Rosenberget az aradi rendőrkapitányi hivatalnak, mint elsőfoku iparhatóságnak és bebiztosítva lévén előtte a cégtábla által az, hogy kettős ipart üzött s hogy megrendeléseket fogadott el s azokat teljesítette, maga elé idézte Rosenberget kihallgatásra. Ez eleinte tagadta, hogy tényleg a női szabóságot is üzte volna, de a műhelyében alkalmazott varrólányok kihallgatása után beismerte a panasz tárgyát. A kapitányi hivatal erre *Rosenberg Ferencet 10 korona és külön 400 korona pénzbüntetésre ítélte el.* A súlyos ítéletben nem nyugodott bele *Rosenberg*, hanem megfellebbezte azt ma a tanácshoz, mely a 10 korona büntetést jóváhagyta, a 400 koronát azonban, tekintettel arra, hogy ilyen kihágásért először büntetik meg Rosenberget, leszállította 50 koronára.

— Kántorválasztás. Az aradi református egyház vasárnap tölti be a *Kovács Pál* eltávolításával megüresedett kántori állást. A választás megejtése előtti próba-éneklés délután 3 órakor lesz az egyház tanács tagjai jelenlétében s az érdeklődő nagyközönség színe előtt a *Deák Ferenc*-utcai templomban.

— Elhunyt királyi közjegyző. Szeged-ről jelentő tudósítónk: A szegedi közéletnek őszinte gyászra érdemes halottja van. *Abafi Aurél* kir. közjegyző meghalt ma hajnali 3 órakor. A közönség részvéte már napok óta ott borongott a kiszorított aggastyán ágyánál, reménységgel lesve, hogy a beteg szívós ereje leküzdje a kórt, de e remény nem vált valóra. *Abafi Aurél* hárbár ősi neve (*Okruczy*) nem is volt magyar hangzásu, de magyar volt a közbecsülésben álló öreg ur minden érzelmével, szíve dobbanásával. Aki egyszer látta és beszélt vele, az megszerette. Ti ikus alakja, vonzó gyéniése, amely csupa csöndes humorral volt telve, ismerős és népszerű volt az egész városban. És őrlt mindenki *Abafi* bácsiban egyaránt a társadalmi férfiak, a nagy idők tanujának, a jovialis vadászársnak, hiszen mindenütt behódította magát a rokonszenvekbe. Nagy veszteség éri halálával a szegedi uri társadalmat, amely valóságos kitüntető rokonszenvenvel övezte. A jogászok szeretetreméltó, nagyképzetségű kollégájakat, az ifjabbak atyai barátjukat veszítik el benne. Egy őszinte, becsületes, munkában eltöltött élet szűnt meg vele, az a puritán jellem szállt sirba, amelyet lehetetlen eléggé megbecsülni, mert ritka, mint a fehér holló. Szép kort ért így is, bár élethetett volna még sokáig szerető övéi körében. Az a 78 esztendő, amely nem is nagyon nyomta a vállait, alig látszott meg a külsejében is egyszerűnek maradt közjegyzőn. A legutóbbi időkig sem szakított egyetlen szenvedélyével, a vadászattal, az vitte sirba is. Meghült, ágyba került s egyheti szenvedés után megszűnt dobogni becsületes szíve.

— Éjjeli zenélés a kávéházakban. Megemlékeztünk már a mellékutcai kávéház-tulajdonosok ama mozgalmáról, melylyel azt akarják elérni, hogy az ő kávéházaikban is szabad legyen éjjelután vonós hangszerekkel zenélni épúgy, mint a főúti kávéházakban. A főkapitány ezt a kérelmet, mint szabályrendeletbe ütközöt nem teljesítette, éppenugy a tanács, mely a kávéház-tulajdonosoknak felebbeszűse folytán ma foglalkozott az ügygyel. Az utóbbi mégis, hogy a kávéások méltányos kérelme teljesíthető legyen, azt határozta, hogy a szabályrendeletet a kávéások kérelméhez képest módosítani fogják.

— Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a forrai-nagy-iratosi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé *Marosz Zoltán* jegyzői irnokot nevezte ki és őt a házassági anyakönyv-vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésre is megbízta.

— Templomos szédelgők. Arad megye alispánjához ma átirat érkezett, a melyben a komáromi rendőrkapitány két könyöradományos szédelgőre hívja föl a hatóságok figyelmét. — Ezek *Mármaros* megye alispánjának hamisított aláírásával és han is pecsétjével az isai zsidó imaház építési költségeire gyűjtöttek könyöradományokat. A szédelgésre Komáromban rájöttek, de a két család, mielőtt letartóztatták volna, megszökött. A komáromi rendőrség most körözteti őket. Az egyik *Rosenberg Ignác* 48 éves isai „hit-tanító” közepes termetű, hajlott orru, hosszukás arcu, szőke, kopasz ember, a másik *Reisz Hermann* harminckét éves isai kereskedő, középtermetű, őszes, ritkás haju és szakállu individuum.

— Fiume a bosnyák vasutak ellen. *Fiume*-ből táviratozzák lapunknak: A fiumei városi reprezentanza a tervezett bosnyák vasutak kiépítése ellen állást foglalt. Ma memorandumot küldöttek a kormányhoz, jogorvoslatot kérve a veszély ellen, amely — szerintük — a vasutak kiépítése által *Fiumét* fenyegeti.

— Szerencsétlenség egy gyufagyárban. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Ersébetfalván* a *Stein és Rosenthal*-féle gyufagyárban, ma délután robbanás történt, a melynek következményeképp egy munkás meghalt, három súlyosan megsebesült.

— Egy tanfelügyelő jubileuma. Ritka szép és lelkes ünnepség folyt le ma délelőtt Pest-megye székházának dísztermében. *Tóth József* kir. tanácsosnak, Pestvármegye érdemes tanfelügyelőjének negyedszázados jubileumát ünnepelte a vármegye törvényhatósága, tanító-sága és az egész ország tanügyének buzgó harcosai. A jubilánst *Beniczky Ferenc* főispán, a kultuszminiszter nevében pedig *Halász Ferenc* miniszteri osztálytanácsos üdvözölte. A megyei általános tanítótestület nevében *Szanyi György* Lajos igazgató üdvözölte az ünnepelet s átnyújtotta neki a testület emléktárgyát: egy díszes kivitelű albumot a megye összes tanítóinak aláírásával.

Pestmegye törvényhatóságának jókívánságait *Beniczky* Lajos alispán tolmácsolta. Kécskémét városa nevében *Laukó Károly* esperesmondott köszönetet iskolaügyének fejlesztéséért. A váci püspök szerencsekívánatait *Osávolcsky József* címzetes püspök adta át, *Szász Károly* püspökét *Petri Elek* theologiai tanár.

A díszgyűlés ezzel véget ért, s következett a küldöttségek tisztelgése.

— Pangermán ügyvéd. *Temesvár*-ról táviratozzák: *Kremling* Lajos dr. leheltemplomi ügyvéd, tartalékos honvédhadnagy, a városnak egy határozatát német nyelven felebbezte meg a temesmegyei alispánhoz, a ki a beadványt áttette az ügyvédi kamarához. A temesvári ügyvédi kamara elhatározta *Kremling vád alá helyezését*, mert magyar ügyvéd létére német beadványával megsértette testülete méltóságát. *Kremling* a határozat ellen a kuriához felebbezett.

— *Pallay* Lajos felgyógyult. Mint értesülünk, a nagyváradi sajnálatos kimenetelű párbaj sebesültje, *Pallay* Lajos, teljesen fölépült súlyos sérüléseitől. Ma már oly erősnek érezte magát, hogy orvosai engedelmével családjával sétakocsizást tett. A járó-kelők a legnagyobb örömmel üdvözölték a társadalom rokonszenves tagját, kinek felgyógyulását őszinte szívvél óhajtották.

— Az izgató büntetése. *Novacovici* kolozsvári román jogászt a dévai törvényszék két havi fogságra ítélte, mert *Janku Avram* sirja felett izgató beszédet tartott. *Novacovici* megfellebbezte az ítéletet, melyet, mint egy sürgöny jelent, mert a Kuria is helybenhagyott. A diák a jövő héten kezdi meg büntetésének leülését.

— Elítélt kivándorlási ügynök. *Korn* Arturnak a hirhelt délvidéki kivándorlási ügynöknek bűnpörével, mint sürgönyzik, ma foglalkozott a nagyikindai törvényszék. A kivándorlásra való csábításért két havi fogságra és négy-száz korona pénzbüntetésre ítélték *Korn*t.

— Turistahalál a Tátrában. *Braun* Adolf és *Kux* Lipót kereskedelmi utazók szerencsétlenségéről kaptunk hirt egy táviratban *Tátrafüred*-ről. *Braun* a múlt héten fent járt *Tátrafüreden*, onnan pedig a *Csorba-tóhoz* ment, hogy az ottani vendégülközlőkkel üzletet kössön. Itt találkozott egy régi jóbarátjával, *Kux* Lipóttal, a ki éppen odahaza időzött szüleinél. *Kux* a viszontlátás öröme ott tartotta barátját *Hibbénlakó* szüleinél s két napi szórakozás után elhatározták, hogy turista-kirándulást rendeznek a hegyek közé. E hó 10-én indult el a két fiatal ember egy ottani parasztember, *Bochnicska* Antal vezetése mellett. Aznap este azonban sem a két fiatal ember, sem *Bochnicska* nem tért haza. *Kuxék* aggódtak a két fiatal ember kimaradásán s keresőket küldtek utánuk, a kik azután fel is találták mind a hármat, de *Braun* már akkor halott volt. *Kux* és a vezető pedig alélt állapotban voltak. A kirándulókat ugyanis a hegyek között nagy vihar érte s az átnedvesedett talajon lecsusztak és pedig oly szerencsétlenül, hogy *Braun* esés közben fejét összezúzta s ez okozta halálát. A másik kettőnek esés közben sikerült fatörzsekben megkapaszkodni, de a kiállott veszedelem és a hideg eső annyira tönkretette őket, hogy felépülésük alig remélhető.

— **Az Alföld** című aradi szépirodalmi lap mai száma változatos tartalommal jelent meg. A nagyobb részt helyi vonatkozású közleményeket illusztrációk tarkítják, a szépségrovatban *Verbos* Mariska arcképevel, továbbá *Newman* Ede szobra, *Hamsza* Agost arcképe, stb.

— **Temetés.** *Balász* Vilmos dr. világi közszéki és tb. járási orvos temetése a legnagyobb részvét mellett ment végbe. A temetési szertartást *Szever* Ferenc dr. plébános végezte s a világi áll. elemi iskola tantestülete gyászdalt énekelt. Koszorút helyeztek a ravatalra: Felejthetetlen férj és atyánknak — Giza, Lajos és Ilona. Paula, Károly és Miklós — Viki bácsinak. Kegyelete jelölül — Bohus István. Világos község Abonyi Henrik és neje — A jó barátoknak. Felejthetetlen oktorunknak — Valerián család. Felejthetetlen házi orvosának — Páris főszolgabíró és családja. A jó doktor bácsinak — *Wéber* János és családja.

Vékony Pált, az elhunyt aradi asztalos nagy részvét mellett temették el tegnap. Koporsóját a következő koszorúk fedték: Szeretett férjének — Bánatos özvegye Szeretett jó nevelőapjuknak, *Stribik* Sándor és neje. Felejthetetlen nevelő apjuknak, *Stribik* Gusztáv és neje. A jó nevelő apának, *Stribik* József. Felejthetetlen jótevőmnök, *Taub* Katalin. *Vékony* bácsinak őszinte részvéttel. *Taub* Krisztina. Felejthetetlen unokatestvérének, *Vékony* Matild. — Őszinte részvéttel, özv. *Kerpesiné*, szül. *Szerpli Réri*.

— **Aradon elfogott tolvajok.** Az aradi rendőrség ma ismét elfogott két körözött gonosztevőt. *Jugel* Károly az egyik, akit a *budapesti* törvényszék lopás miatt köröz; ez Gájban volt egy-két nap óta alkalmazásban, a rendőrség rövid idő alatt nyomára jött annak, hogy Aradon tartózkodik, s ma elfogta. A másik elfogott alak: *Sörös* Gábor szolga, akit a *szegedi* törvényszék köröz országosan. Mindkét gonosztevőt átkísérték ma az ügyészséghez, mely át fogja adni őket az illetékes bíróságoknak.

— **Házasság.** *Faur* János aradi zenész e hó 16-án délután négy órakor tartja menyegzőjét *Bárbo* József szép leányával Lujzával.

— **Tizezer szobaleány.** A szotaleány, ugyilátzik, nemcsak az angol operetben játszik nagy szerepet, hanem az angol életben is. Ime Britanniában nem kisebb patronájuk van, mint maga a királyné. A szőke és a barna, a karcsu és a molett szobacikák egyszerre udvarképek lettek *Alexandra* királynénak egy kedves ötlete által. A londoni püspök útján ugyanis közhírre tetteti a királyasszony, hogy a kroonázás alkalmával 10.000 szobaleányt szívesen lát magánál *five o'clock* teára s ez alkalommal át fogja nyújtani nekik a kroonázás emlékérmét. Tulajdonképpen versben kellene megénekelni a királyasszonynak ezt a kedves ötletét, ahhoz azonban igazán méltatlan lesz a rideg próza, ha szólni kell majd arról, fehér kötőben mint vonult föl a királynéhoz teára tizezer szobaleány.

— **A késműves végrendelete.** Érdekes végrendeletet tett *Koch* Károly késműves, a ki ma reggel halt meg Temesvárott. Mint levelezőnk jelenti, minden egyes munkásnak 600 és 1800 korona között levő összeget hagyományozott, mint írja, buzgó munkájuk jutalmául. A hagyományok összege több mint 10.000 korona.

— **Aki az ujját a zsebében hordja.** A minoriták templomát már javában bontják, s leengedték már a harangokat is. Tegnap, mikor az egyik harangot eresztették le a kötélre, egy öreg ácsmesternek, *Tóth* Mihálynak a keze odaszorult a kötél alá, mely a csigán mozgott. A kötél kezének egyik ujját levágta, a másikat pedig *összezsúzta*. Az orvos bekötözte az öreg ács kezét, miután a megsérült ujját levágta. *Tóth* Mihály oda se nézett a bajnak s vígan dolgozott tovább. Ma délután aztán, mikor nagy néptömeg csoportosult a faállványok körül, az öreg ács egyszerre csak belenyúlt a zsebébe s kivette a tömeg ámulatára a levágott ujját. Nevetve mutogatta a körülállóknak, szépen viszarakta a zsebébe s aztán vígan dolgozott tovább.

— **Arviz** Lugoson. *Lugos*-ról jelenti a táviró: A Temes vize múlt éjjel rendkívüli magasságot ért el, úgy, hogy az építés alatt levő új vashidnál megakasztotta a munkálatokat és elsodorta az állványok egyes részeit, a melyek a közelben levő uszodát szétrombolták. Az ár ezután az egész uszodát elsodorta a gyaloghídhöz a hol egész éjjel folyt a mentőmunka, nehogy a gyalogközlekedés is megszűnjék. A vashid elkészítése most már hosszú időre meg van akadályozva.

— **Csempészet a szerb határon át.** Temesváron a finácok az elmúlt éjjel jó fogást csináltak. Régi dolog, hogy Szerbiából már régóta nagyon sok cukrot csempésznek Magyarországra. A pénzügyőrség most megtudta a dolgot és a múlt éjszaka ráesett a csempészekre. Két kocsin jöttek át a csempészek, a kiket a pénzügyőrök megtámadtak. Valóságos harc fejlődött ki. Mind a két részről lövöldöztek. Végre a pénzügyőrök elfoglalták a csempészeket s lefoglaltak hatszáz kilogramm cukrot.

— **Szerencsétlenség a pályaudvaron.** *Budapest*-ről jelenti: Ma délből *Benkő* Gyula 38 éves nő napszámos a keleti pályaudvaron tisztogatta az üvegtetőt. Leszállás közben megszedült és mintegy emeletnyi magasságból lezuhant. Eletesélyes sebesülésével a Rókus-kórházba szállították.

— **Magyar név.** *Kiskoru Kohn* László, Béla és Kálmán, valamint *Kohn* Orbán (előbb *Oblath*) Ferenc csermői illetőségű ugyanottani lakosok családi nevének „Kardos“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabad tér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdankat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Mint értesülünk, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank,** ezen előzékenységeről általánosan ismert, előkelő fővárosi pénzintézet újabb jelzalogosztályt nyitott s ajánljuk mai számunkban megjelent idevonatkozó hirdetését különösen gazdaközönségünk figyelmébe.

— **Virágbarátok!** A „*Florol*“ virágrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődésére szimpompája és illatára. Postán bérmentve küldi 1, 1½ és 4 korona ellenében *Waltersdorfer* B. Pál droguista, Budapest, VII. Kerpesi-ut 8—9.

— **A nyaratás Zámán** mesés olcsó. A mai hirdetést olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Ingyen** kap minden vásárló a legkisebb vásárlásnál is egy csinos legyezőt *Hoffmann* Sándor divatárú háza és szőnyegetelepében, kinek mai hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Német prédikáció

a negyvennyolcas katonáknak.

(A legújabb temesvári botrány.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Mélyen felháborító és megbotránkoztató esetről ad hírt temesvári levelezőnk. Egy magáról megfélemedezett s magyar-gyűlöletben szenvedő káplán ugyanis elkövette azt az alldéutsch szemérmertlenséget, hogy a 48-as honvédeknek, a kroonázás napjának évfordulóján tartott ünnepi isteni tiszteleten német prédikációt mondott, mit sem törődve azzal, a mit előre láthatott, hogy ezzel a kegyeletes dologból botrányt csinál.

A szégyenletes esetet a következőkben ismertetjük:

A király kroonázásának évfordulóját kegyelettel és alattvalói hűséggel kívánta megünnepelni a temesmegyei 48-as honvédegyesület is. E végből tagjait, számra negyvenet, külön meghívó útján hívta egybe az egyesület elnöke: *Leyritz* Ignác, és azután az egyesületi nemzeti lobogó elülvitele mellett elment velük a csanádi káptalan székesegyházába misére. A kis csapat városzerte nagy feltűnést keltett, mindenki kalapot emelt az öreg harcosok előtt

és a nép, nyomukban haladva, hamarosan megtöltötte a nagy templomot. De a 48-as honvédek kivül az állami felsőbb leányiskola növendékei is megjelentek a misén a tanítóestülettel.

Megütközést keltett mindjárt, hogy még csak ünnepies misét sem mondtak e nevezetes napon, de az igazi botrány csak ezután kezdődött. Mibe végén ugyanis a szószékre lépett a káptalan káplánja: *Bichler* János, és egy német prédikációba fogott. Erre a 48-asok elnöke: *Leyritz* Ignác felkelt helyéből, a zászlótartó mellé állt, intett bajtársainak és a honvédek testületileg kivonultak a templomból. Ugyanezt tették a felsőbb leányiskola növendékei is.

Herr *Johann Bichler* ezután elmondotta német prédikációját, a melyet, bizonyára nem szívesen, de végig hallgattak mégis *Németh* János, főszentelt püspök, 48-as honvéd, *Szentkláray* Jenő dr. történész, apátkanonok és *Kun* László apátkanonok.

Nem tudjuk, kinek a kezdeményezéséből történt mindez így, de, sajnos, megtörtént. Reméljük azonban utoljára, mert hisszük, hogy jövőre lesz rá gondja a káptalannak, hogy ily nagy ünnepen holmi germanizáló hecckáplánocskák ne botránkoztassák a hazafias közönséget német szóoklatokkal. Különben, jegyzi meg tudósítónk, itt volna már az ideje annak is, hogy a templom faláról levegyék a rajta levő kétfejű sást.

Titkos rendelet a párbajról.

(A hadügyminiszter intézkedései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 14.

Titkos rendeletben közölték az összes csapatparancsnokokkal a közös hadügyminiszter rendeletét, amely a párbajról rendelkezik. A titkos rendelet szó szerinti szövege ez:

Minden csapat-parancsnoknak egyik legnevesebb kötelessége, hogy a rábizott tisztikarnak katonai szellemét, valamint lovagias gondolkodását és cselekvése módját gondozza, célja pedig az, hogy a becsületbeli fogalmakról főállító fölfogást tisztázza, és élénk becsületérzést fejlesszen. A tiszték a közös kari becsület (Standesehre) hordozói. Nekik semmiféle helyzetben nem szabad annyira elveszteniök önmalmukat, hogy kölcsönös becsületsértésekre ragadtassák magukat.

Ő felségének legfelsőbb parancsa értelmében a parancsnokoknak kötelessége minden eszközzel odahatni, hogy katonatisztek egymást becsületükben meg ne sértsék, meg ne bántalmazák. Ha becsületsértések tiszték között mégis előfordulnának, úgy oly esetekben, amelyek a tiszt hivatással merőbben ellenkeznek. (becsmérlések, szidalmak, tettelegességgel való fenyegetés vagy éppen tettelegesség) hamis fölfogásra, ki nem menthető enyheségre és félreértett bajtársi szellemre mutat, ha ilyenkor a lovagias elintézéshez folyamodnak.

Az efféle súlyos becsületsértések alkalmával az egyén bántalmazásánál sokkal nagyobb mértékben kell, hogy tekintetbe jöjjön az a sérelem, melyet a kari becsület, tehát valamennyi kartárs közös java szenvedett; ez pedig hathatós és megfelelő bünhődést kíván. A bünhődés már most csak abból állhat, hogy oly személyek, akik saját méltóságukat teljesen elvesztették, lovagias elintézésre méltóknak se tekintesenek és hogy velük szemben azok a következők lépjenek érvénybe, amelyeket a katonai törvény megszab.

Ha a megindított bírósági eljárás, esetleg pörbelli okokból, a kari becsületnek meg nem felelő eredménnyel végződnék, az ügyet a kar

becsület megóvására rendelt fórum elé kell vinni. Csak azután, ha az sem látta a főnforgó esetben oly cselekedetet, a mely a tiszt rang megtartásával összeférhellen, foglalhat helyet a lovagias elintézés.

E helyütt továbbá ki kell emelni, hogy éppen a becsületi ügyek lovagias elintézésének, mint komoly esetekben a tiszt rendelkezésére álló utolsó eszköznek kötelező nagybecsülése, az, ami e téren való visszaélést tiltja.

Nem lehet és nem szabad, hogy a komoly ügy (dil ernste Sache) befejezése legyen oly kicsinyes eseményeknek, a melyek jól nevelt és tapintatos férfiak között általában nem szoktak egykönnyen előfordulni. Ha ellenben a körülmények folytán mégis ilyesmi keletkezett, a tisztnek, a ki csekély okból sértegetett, különösen pedig az ügyben közbenjáró képviselőnek kötelessége higgadt módon megakadályozni azt, hogy a jelentéktelen dolog — mint az, sajnos, elég gyakran meggesik, — súlyos esetben tragikus befejezést ne nyerjen.

A segédek viselkedése a legnagyobb figyelmet és sürgősséget teszi szükségessé. Az olyan esetek, amelyekben a főnforgó becsületbeli ügy félreismerése és helytelen megítélése, tapasztalat és kellő kitanítás híján a segédek részéről sajnálatraméltó és következményeiben sokszor végzetes hibák fordulnak elő, fájdalom, annyira gyakoriak, hogy az e részben leendő javítás szükséges, mindinkább szembe tűnik.

Segédekül mindenkor csak oly bajtársak választandók, akikre a gyakran kényes becsületbeli ügyek megítélése rábizható. A segédeknek mindig szemük elé kell tartaniok, hogy intézkedéseik a pörös ügyfelek számára rendszerint irányadók és hogy ennél fogva a teljes felelősség is őket terheli.

A gondolkodás nemességét komolysággal és méltósággal kell egyesíteniök. Sobasem szabad figyelmen kívül hagyniok, hogy föladatuk egyik fontos része a csekély okokból származó párbajok elkerülése és hogy a tulzott, vagy alaptalan érzékenység eseteiben a melyekben a megegyezés a *kari becsület megkárosítása nélkül* lenetséges, éppen ez lesz a lovagias viselkedés, ha valaki az ily megegyezésre segítőkezet nyújt.

Nehéz esetekben ajánlatos lesz, hogy a tisztnek talán gyakrabban, mint eddig a becsületbírói választmány (ehrenrätlicher Ausschuss) bajtársi tanácsához forduljanak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Bűnvádi tárgyalás a Concordia-malom miatt

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 14.

Borzasztó tűz pusztított a télen a budapesti Concordia-malom telepén. Január 24-én éjjeli háromnegyed egykor kigyuladt az épület ötödik emellete s csakhamar lángba borult az egész malom. Halálát lelta a fékevesztett elem ellen való harcban két bátor tűzoltó is: *Herceg János* és *Szilkó József*. E szerencsétlenségen felül az anyagi kár is tetemes volt, a tűzvizsgálati jegyzőkönyv szerint **2.600.000 korona**.

Ugyancsak e vizsgálat szerint tűzrendészeti szempontból senkit sem terhelt felelősség. Hogy ki vagy mi okozta a veszedelmet, kideríteni nem lehetett. Mikor azonban a rendőrség áttette a királyi ügyészséghez az aktákat, a vádhatóság mégis eljárást indított a malom három alkalmazottja: *Eberhardt György* főgépész, *Kátay Mihály* főmolnár és *Niedermayer József* ács ellen a btkv. 425. §-ába ütköző *tűzvész okozása vétsége*ért.

Ellenük ma tartották meg *Császár Edvin* bíró előtt a tárgyalást, melyen a közvádat dr. *Krezzák* ügyész megbízott képviselte, a vádlottaknak pedig dr. *Vaisz Sándor* volt a védőjük. A bíró legelőbb a vádlottakat hallgatta ki, a kiket azért fognak vád alá, mert a tűz kiütésekor állítólag nem volt elegendő víz a tartályokban.

Eberhardt György főgépész előadta, hogy a vízvezetékre felügyelni az ő dolga volt.

— Hát a vitzartályokra?

— Felügyeltem azokra annyiban, hogy megvizsgáltam azokat s ha rosszak voltak, kicseréltem.

— Hány kut van a telepen?

— Ot kut szolgáltatja a vizet gőzgép utján.

— Mikor nézték végig a tartályokat és kicsoda?

— Minden vasárnap *Niedermayer*, a ki aztán nekem jelentést tett.

— És a városi tűzoltók?

— Azok minden két hétben.

— Miért nem volt elég víz a csövekben?

— Mivel télen a fagyástól kell tartani.

A következő vádlott, *Kátay Mihály* főmolnár is hasonló értelemben vall. A hordókban tudomása szerint elegendő víz volt.

— Hogya támadt a tűz?

— Nem tudtuk megállapítani.

— Nem járt valaki tüzzel, vagy égő pipával a padláson?

— Nem, de ez tilos is. Ha valakinél találnak is pipát, rögtön elbocsátják a szolgálatból.

A védő, dr. *Vaisz Sándor* szerint a vád tarthatatlan, mert a „tűzvész okozás” a törvény világos szavai szerint csak akkor forog fenn, ha a vádlott „gondolatlanból valamely tárgyat felgyújt”. Így hát, ha már állna is az, hogy a tartályokban kevés volt a víz, a vádlottak ez esetben sem lennének büntethetők. Mert hisz nem okozták a tüzet.

Niedermayer József vádlott is azt állítja, hogy elegendő víz volt, de a tüzet nem lehetett megfékezni, mert az égő liszt roppant hősséget fejlesztett és a borzasztó tüzhöz fércőzni bajos volt.

Ezután a tanúk kihallgatása következett mely az egész napot igénybe vette.

§ **Váltóhamisító díjok.** Egy aradi törvényszéki díjok állott ma *Révay Kálmán* járásbíró-sági albiró előtt, avval vádolva, hogy egy szivességi váltót külön értékesített a lejáratkor és evvel a csalás vétségét követte el. A vádló *Ludig István* dr. ügyvéd, egy törvényszéki díjoknak egy szivességi váltót írt alá, melyre a *Viktóriától* 80 koronát vett fel. Lejáratkor ismét kiállított egy új váltót 60 koronával, mivel mint mondotta, 20 koronát törleszt. Ezt a váltót azonban nem nyújtotta be a bankhoz, hanem egy uzorásnál külön értékesítette. A bankhoz pedig egy 80 koronáról szóló új váltót adott, a melyen rajta volt a *Ludig dr. neve*. Az ügyvéd a díjokot feljelentette család vétsége miatt a járásbírósnál. A díjok tagadott. Azt mondta, hogy a *Viktóriához* beadott második 80 koronás váltóra, *Ludig* engedelmeivel írta rá annak nevét. *Ludig dr.* azonban kijelentette, hogy erre ő nem adott a díjoknak felhatalmazást. Miután a bíró a család vétségén kívül még az okirat-hamisítás büntetést is fenforogni látta, az ügyet áttette a törvényszékhez.

§ **Fölmentett váltóhamisító.** Igen érdekes bűnpörben hozott ma ítéletet az aradi kir. törvényszék. Fölmentett egy váltó hamisító *szimándi* parasztembert, akiről *beigazolódott*, hogy két váltót is hamisított, értékesíteni is akarta azokat, manipulációja mégis olyan szerencsés körülmények között ment végbe, hogy a hamis okiratokat jóhiszeműen más hozta forgalomba s így a bűnöst dr. *Lázár Szilárd* kis-jenői ügyvéd védelme folytán a törvényszék *fölmentette*. A bűnügy története az, hogy *Simon Petrusz* szimándi gazda egy 1500 koronás és egy 200 koronás váltót hamisított *Angyal Vaszilie*, illetőleg *Baba Andrej* szimándi lakosok nevére. A váltók dr. *Popeszku Tivadar* volt aradi ügyvéd kezébe kerültek, aki azokat természetesen mítsem tudván azok hamis voltáról, értékesítette — megjegyezvén, hogy *Simon Petrusz* nem forgalomba hozatal végett adta át dr. *Popeszku* ügyvédnek. A váltókról természetesen a lejáratkor kiderült, hogy hamisak s így *Si-*

mont törvény elé állították. Ma délelőtt tartották a bűnügy főtárgyalását, melyen dr. *Fábián Lajos* kir. ítélőtáblai bíró elnökölt, *Földes János* és *Köller János* voltak a szavazó bírák, *Kovács József* a jegyző, dr. *Szokolczay Lajos* a vád képviselője és dr. *Lázár Zoárd* a védő. A bizonyítási eljárás befejezése után az ügyész fenntartotta a vádat, a törvényszék azonban vádlott képviselőjének védbeszédére a fent elmondott indokok alapján *Simon Petrusz fölmentette*. A felek képviselői az ítéletben megnyugodtak.

§ **Sikkasztás a vámházban.** Budapestről jelelenti tudósítók: *Sztahulyák István* segéd-tiszt ez év január elsejéről ápriliséig báromezer koronát zsebrevágott a hivatalos pénzekből, aztán Amerikába akart szökni, de Hamburgban elfogták. Ma tárgyalta az ügyet a büntető-törvényszék *Bakonyi* bíró elnöklésével. A tárgyaláson a vádlott töredelmesen beismerte a bűnét s elmondta, hogy nagy nyomorúsága s a laza ellenőrzés készítette őt a sikkasztásra. Utána kihallgatták dr. *Lehrer Péter* pénzügyi tanácsost, a vádlott volt hivatalfőnökét. Ez is szorgalmas, jóra való embernek ismerte a vádlottat, akit feleségének a betegeskedése s a hitelezők zaklatásai készítettek — szerinte — a bűnre. A kincstár kárát 3128 korona 34 fillérben számította fel. A perbeszéd után a törvényszék az enyhítő körülményekre való tekintettel elítélte *Sztahulyák Istvánt* hivatali sikkasztás büntetéseért *egy évi és három havi börtönrre*. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 14.

Déltőzsde. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 14,000 méterháza került forgalomba, szilárdan tartott, közben néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafajták változatlanok. Időjárás szép.

Zárlat 12 órákor:

Buza júniusra	9.25—9.30
Buza októberre	7.96—7.97
Rozs októberre	6.61—6.62
Zab októberre	5.10—5.11
Tengeri júliusra	5.16—5.17
Tengeri augusztusra	5.21—5.22
Repce augusztusra	11.60—11.70

Zárlat 5 órákor:

Buza júniusra	—
Buza októberre	7.94—7.95
Rozs októberre	6.57—6.58
Zab októberre	5.73—5.74
Tengeri júliusra	5.07—5.08
Tengeri augusztusra	5.14—5.15
Repce augusztusra	11.70—11.80

Zárlat 5 órákor:

	korona
Oszták hitelrészvény	685.75
Magyar hitelrészvény	706.—
Lezámitolóbank részvény	436.50
Rima-Murányi vasmű részvény	516.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	701.—
Közuti vasut	614.50
Városi villamos vasut részvény	311.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 98—99 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 105—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 103—5 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 104—6 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 102—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 100—2 fillérig.

Sertéselészám. Június 11. napján volt készlet 47,593 darab, június 12. napján főlhajtott 830 darab, június 12. napján elszállított 1002 darab, június 13. napján maradt készlet 47,421 darab. Üzlet: Változatlan.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telek-könyvi hivatalában a következő birtokcsere jegyeztetett be: *Fehér Aladárné* Sediri *Ottília* eladja *Ujterem-utcai* üres telkét 4000 koronáért *Czermann József*nek.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Moreno I.*, *Cohen*, *Rusztchuk*. — *Oesterlicher Hersko*, *Munkács*. — *Griek Károly*, *Fehrtemplom*. — *Trampus L.*, *Varsád*. — *Hegyi Fülöp*, *Ada*. — *Löwenberg Johanna*, *Miskolcz*. — *Nikolita S. I.*, *Pancsova*.

A nyaraló és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom

50,000 kötetes kölcsonkönyvtáramat

Aradon, Átél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság azonnal kapható. Magyar, német, francia és angol irodalom. Óriási ifjúsági kölcsonkönyvtár. Vidékre az el- és visszaküldés igen kényelmesen kezelhető ládikákban történik. Egyszerre egy óra elegendő mennyiség küldhető. Az összes jegyzékekkel díjmentesen szolgálunk. A könyvek újak és tiszták. Kölcsondíj rendszer havi bérletre 1 óra 1 koronára 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 koronára, vagy kötetenként 6 fillér. **Legújabbban érkeztek:** Géczy: A régi szerető, Ponson: A „Masion doré” titkai, Bakonyi: Laci k. a., Szőlősi Zs.: Közönséges halandók, Albisi: Kova Gy. és társai, Gyarmatiné: Az új hajtások, Selonsky: A jövő világából, Ambrus Z.: Berzsényei bíró, Körösi: A virágnak megtiltani, Gárdonyi: Szerelmes tört. Couperus: Végzet, Gyulai: A szabadító, Read Opin: Leau Gaussett, Vadnay K.: A rossz szomszéd, Kabos: Elzülöttek, Gué: Sebzett szívek, Queux: Rejtélyes feleség, Lőrinczy: Meglepett fészkek, Nagy E.: Egynapos özvegy, Abonyi A.: Orvosok, Férfiak, Mendes: A meztelen, Beck: Ideálok, Pekár Pasztellek, Werner E.: Becsület utja, Barang: Husvét, Brieux: A mételey, Eötvös K.: Gróf Károlyi G., Szikra: Betörők stb.

Ifjúsági iratok: 30 új mű.

Németben: Georgy: Frau Lotte in Russland, Ohnet: Zwei Väter, Skran: Nachwuchs, Hamsun Knut: Sklaven der Liebe, Stinde: Hotel Bucholz, Bülow: Margarete, Werner E.: Gottesurtheil, Franzos: Ein Opfer, Pillinger: Schwarzwaldgeschichte, Mairat: D. Affenmaler. Auf der Höhe, Gordon: Fri. Reseda, Porodovszka: Mischa, Belot: D. Courtisane, Mendes: D. Weg z. Herzen, Georgy: Diess. u. jenseits d. Liebe, Werder: D. Pommernherzog, Sonntagskinder, Casetti: Vermächtniss, Roest: Löwe u. Co., Delpit: Beide, Braddon: Im Verdacht, Waldow: D. rote Locke, Lauken: D. Günstling, Güglin: Das Begräbnis d. Schauspielers, Lowet: Schwaches Weib, Cantacuzene: Carmela, Blach: Zembra, Guidi: Fianelli, Lesneur: Hassende Liebe, Brociner: D. Blumenkind, Wotho: D. Siegerin, Voss: D. Mönch, Eschtruth: Nachtschatten stb. Francia és angolban igen sok új mű!

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

Ugyan-e cég Andrassy-téri könyvkereskedésében regények, ifjúsági iratok, vizsgai jutalomkönyvek stb. meglepően jutányos áron kaphatók.

CSARNOK.

Történetek egy ócska paradicsomban.

Írta: Hevessy Jenő.

[9]

(Folytatás.)

VIII. A tudás fája.

Multak a napok, multak a hetek, esztendők . . .

Az első emberpár boldogan élt a paradicsomban.

Eva maga volt a megtestestült boldogság, Ádám csupa szeretetreméltóság.

Eva sohasem korholta a férjét, hogy ki-maradozik a háztól. Klubba, korcsmába s kalandok után jár és részegen jön haza.

Ádám meg nem pirongatta feleségét, hogy minduntalan kifizetetlen szabó-számlával áll elő s házibarátokat tart.

Erről a házasságról tehát nyugodt lelkiismerettel lehetet mondani, hogy az — égben kötötték.

Egy szép, napsugaras délután ismét az édenben sétált a szerelmes pár.

Eva, meglátva két turbékoló galambot, szerelemittasan hajolt iérje füléhez s halkán dudolni kezdte:

Valamit sugok magának . . .

— Mit, te édes?

— Halljad titkomat.

S egy édes titkot sugott a fülébe. Ádám rátekintett Eva kipirult arcára, majd meleg áhítattal föltekintett a derült égre s boldogan rebegette:

— Hála néked, jó Istenem, hogy végre teljesítetd hű kívánságomat!

— Igen. Ádám, érzem, hogy nem hal ki a családunk!

— Legyen áldva érte a Mindenható! — rebegette Ádám boldogan s térdre borulva mondott hálás köszönetet az eget Urának a nagy kegyért, melyben részesítette.

Boldogan, örömtől sugárzó arccal sétáltak tova a remek édenben, midőn Eva hirtelen fölkiáltott:

— Nézd csak, Ádám!

— Mi az, életem üdvössége?

— Ezen az almán egy plakát van.

— Az ám! — csodálkozott Ádám. — En sem vettem eddig észre.

— Mi van ráírva?

— Hát olvasd el, gyöngyöm.

— Igen ám ha tudnék olvasni! — jegyezte meg Eva szégyenkezve.

— Ejnye pedig már mióta tanítom az abécét! szolt Ádám fejét csóválva.

— Nincs nekem azon az eszem! Különösen, mióta tudom, hogy:

Ki fog derülni a titok,

Akkor leszünk mi boldogok.

Már is közelg a drága nap,

Tralala . . . Tralalalalala.

— No, de mondd: mi van arra a plakátra írva?

— Aszondja, hogy:

Ez a fa itt a Tudás fája,
Foga senkinek se fájjon rája,
Mert aki a gyümölcséből eszik,
Innen stande pede kidobatik.

Eva durcás arcot vágott.

— Ez már mégis bosszantó, hogy ilyen rendeleteket bocsát ki a rendőrség!

— Hagyd el lelkem, most az egyszer ártatlan a rendőrség. Ezt bizonyára menyői Hatalmasság határozta így.

— Mit mondasz: hát nem mi vagyunk itt az urak?

— De igen, hanem hát mi is csak lakók vagyunk . . .

— Lakók, lakók! Mindig csak ezt hajtogatod. Utoljára is mi nem vagyunk holmi jöttment partáj, a ki ma itt, holnap ott lakik!

— Az igaz, édesem, de ez a tilalom még nem olyan borzasztó, hogy miatta annyira fel kellene háborodnod. Van itt ehhez hasonló ezer meg ezer almafa, ha kell, vehetsz róluk annyit, a mennyi beléd fér . . .

— Ej, nem is tudtam, hogy olyan gyámoltalan tutyi-mutyi férjem van! — szolt Eva gúnyosan.

— De nézd lelkem . . .

— Mit nézlek? Nekem ugyan hiába beszélés! En ebből a gyümölcsből akarok enni, vagy semmiből!

— Ne okoskodj, Eva! Ha az Ur megtiltotta, bizonyára nem ok nélkül tette.

— Nekem ugyan hiába beszélés, jó vitéz, mert most az egyszer nem hallgatok rád.

— Eva!

— Ádám!

— Kikérem magamnak ezt a hangot! En vagyok az ur a háznál! Punktum!

— En meg asszony vagyok! Punktum!

— Már pedig úgy lesz, a hogy én akarom. Nem tűrök semmi ellenvetést! No nézze meg az ember! Nem is tudtam, hogy ilyen száju vászoncseléd a feleségem!

— En meg nem tudtam, hogy olyan görömba fráter az uram!

— Tegyel róla . . .

— Majd teszlek is:

— Ha hozzá mersz nyulni, köztünk vége mindennek. Mehetsz a merre a nap süt. Alá is ut, fel is ut!

— Most már csak azért is eszem belőle. Trucra is.

— Eva!

— Ádám!

— Ne mérgesíts föl, mert isten ucsose: ütök!

— Még csak az kellene! Ki is kaparnám a két szememet! . . . Oh, hogy ezt meg kellett érnem — jajgatott Eva.

— Hát ne okoskodj! — békítette Ádám.

— Nem nézhetem az asszonysirást. Tudod, ha nem haragitanak fel, olyan vagyok, mint az írósvaj: akár kenyérré kenhetsz.

— Igen, meg meg olyan vagy, mint egy dühös szamar . . .

— Szamar az öreg apád! . . . Vagy mit is mondok.

— Csak sértegezz, jól van. Most kezded a sértegetést, mikor oly nagy szükségem volna a szeretetedre . . .

Eva keserves sirásra fakadt. Keble viharosan hullámozott. Könyei végig szántották halvány arcát.

Ádám szeretettel közeledett feléje.

— Csak menj tőlem, ne hizelegjél! — szolt Eva darcásan.

— De miért akarsz éppen ebből enni?

— Nem tudom. De érzem, meghalnék, ha nem ehetnék belőle.

— Gyermekbeszéd.

— Nem az. Te nem tudod mit tesz az, ilyen állapotban valamit megkívánni!

— Hja, vagy úgy! — szolt Ádám. — Most már értelek. Hát miért nem kezdted mindjárt ezen?

— Hát megengeded?

— Meg. De én mosom kezeimet . . .

— Oh, te Pilátus!

— Engem ne okozál semmiért, ha baj lesz . . . Csak egyél!

— Köszönöm, de most már nem eszem.

— Miért?

— Jöllaktam a beszédeddel. Menjünk haza.

(Vége következik.)

S z e s z ü z l e t .

— Junius 14. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12:80—13— korona mmásánként.

N y á r i s z i n h á z .

Vasárnap, 1902. évi június hó 15-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Írták: Seipnour Hicks és Harry Nicols. Zenéjét szerették: Monton Lionel és Caryl Iván.

SEMÉLYEK:

Lord Coodle	Ország B.	Leonello	Békéssy Gy.
Lady Coodle	Tolainé.	Pietro	Juhász S.
Stanley	Szabó József.	Carmenita	Parlagi K.
Dorottya	Garai Honka.	Alice	Répássy G.
Winnifred	Haller Irma.	Tamarind	Polgár S.
Flipper	Sarkadi A.	Hacke, szabó	Németh J.
Barkley	Gózon Béla.	Creel	Tukorai L.
Paloni, konzul	Győre Alajos.	Creeliné	Jeszzensky J.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendez árkakkal:

Flórika szerelme.

A román népeletből merített eredeti népszínmű énekekkel és táncokkal, 4 felvonásban. Írta: Moldovány Gergely. Zenéjét összeállították: Konti József és Stefanidesz Károly.

SEMÉLYEK:

Bokotán Illés	Németh J.	Szófia, neje	Tolainé.
Joan, fia	Békéssy Gy.	Gligor	Gózon Béla.
Mária, jegyese	Szabó Irma.	Mitru, pakulár	Garai Honka.
Aron, pap	Csiky László.	Onucz	Ternyei L.
Gyorgye	Tukorai L.	Korcsmáros	Juhász S.
Petrikás	Polgár S.	Korcsmárosné	Pajor Agnes.
Flórika	Karácsonyi.	Cigányó	Daróczi Ilka.
Vassi, pakulár	Győre Alajos.	Cigány	Sarkadi A.

Kezdete este 8 órakor.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti Áru- és értéktőzsdén.

Budapest, június 14.

Magyar aranyáradék 4%	120.60
Magyar koronajáradék 4%	97.95
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	206.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.—
Osztrák papírjáradék	101.30
Osztrák járadék ezüst	101.30
Osztrák járadék arany	120.50
Koronajáradék	99.70
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1590.—
Magyar hitelbankrészvény	706.—
Osztrák hitelbankrészvény	686.—
Osztrák-magyar államvasut	701.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.32

NAPIREND.

Június 15. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Vida vértanú. — Protestáns naptár: Vida vértanú. — Görög-keleti naptár (június 2.): Pünkösdvasárnap. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 42 perckor. — A hold két 2 óra 21 perckor, nyugszik 0 óra 35 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.

Június 15. Az aradi könyvnyomdászok egyesületének júniálisa (Csálai erdő). — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület közgyűlése (Aradi és csanádi egyesült vasutak gyűlésterme). — Az Aradi Nemzeti Szövetség népiünnepélye (Városliget). — A borosjenői tüzoltó-egyesület júniálisa. — Az aradi hivatalszolgák betegsegélyező- és temetkezési egyesület közgyűlése délután 2 1/2 órakor (Városház). — A gyoroki önkéntes tüzoltó-egyesület júniálisa. — A világi önkéntes tüzoltó-egyesület júniálisa (Galsai zöldségek).

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkeznek:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm.v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NYILTTÉR.*

A legjobb és leggyógyászkosabb
üditő-ital,
mely mint astartal ital különbözően kevert és borral, csokoládéval vagy növényi sópókkal vegyítve kitűnő ital vegyületeket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYU-KUT

Itálja a szomjat, hűsít és felfrsít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkaestő hatása ellen.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ ROVATA**

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi elsőrendű fűszer- és csomage-üzlet részére intl. szakképzett segédet.

Aradi bornagykereskedés részére helyi ügynököt és a pénztárkezelésre női alkalmazottat.

Abbazia fürdő-helyre a férfi- és női divatáru szakmában, a magyar- és német nyelvben jártas, 20—21 éves ügyes segédet.

Vidéki rövidáru-üzlet részére a magyar- és román nyelvben jártas segédet; a ki a tót nyelvet is érti, előnyben részesül.

Vidéki városba a rövid-áruszakmában jártas segédet, a ki úgy a nagyban, mint a kicsinyben való eladásnál avatottisággal bír. Utazó segédek előnyben részesülnek.

Vidéki rőfös- és férfi-divat-áru üzletben szorgalmas, szakképzett segédet.

Vidéki divatáru-üzlet részére a magyar, német és román nyelvben jártas fiatal segédet.

Vidéki fűszerkereskedésbe a magyar, német és román nyelvben jártas segédet.

Aradi játék- és díszmü-áru üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Ajánlunk:

A férfi-divat-, díszmü- és játékaru szakmában jártas, elsőrendű aradi üzletekben működött jó megjelenésű, intl. fiatal segédet.

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal rendelkező, intl. szakképzett fiatal embert.

Kereskedelmi tanfolyamot végzett, a Yost-írógépkészítésben jártas női irodai alkalmazottat.

Az épület- és számfakereskedésben jártas, románul tudó, fakereskedő-segédet.

A magyar és német nyelvben jártas bőr-kereskedő-segédet.

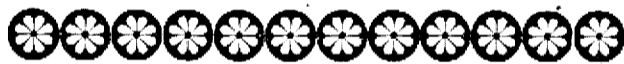
Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor, titkár.
Keppich Zsigmond, igazgató.

Menjünk ma

A M E R I K Á B A

hol

Albert Péter

híres cigányzenekara, mely Konstantinápolyban nagy kedveltségben részesült

HANGVERSENYT

rendez a legújabb zenedarabokból

Kitűnő friss italok, hideg és meleg ételek.

Olcsó árak!

csak

Amerikába!

Számos látogatásért esedez

kiváló tisztelettel

Weilandits István.

Bőrápolás!

A védjegyek sűrűn előforduló hamisításánál valóban nagyon kell azok valódiságát ügyelni. Berger medicinai és higiéniai szappanainak hirdetésében előforduló védjegye úgy a csomagocskákra, a használati utasításokra, mint magára a szappanra reá van nyomva. A hamisításokat utasítsuk vissza, mert a már 30 év óta forgalomban lévő Berger-féle szappanok G. Hell & Co.-tól a mellékelt védjegyet viselik. Kapható minden gyógyszerárban.

LEGSZEBB FOGAK!

DENTOLIN

fogpasztánk által érhetőek el.

Egyszeri használat mindenkit meggyőz

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

Egy tubus ára . . . 50 fillér.

5% a magyar tanítónok „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

MATTONI

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

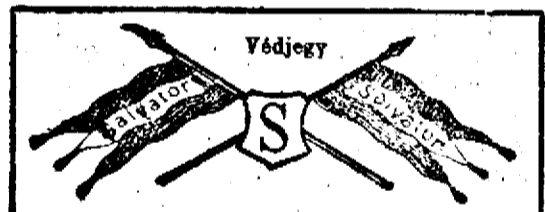
Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL.

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő

Villamos-vasuti összeköttetés a fővárossal.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használatik. E forrás kiváló tisztaságát

Húgyhajtó hatásu.

Vasmentes. Kellemes ízü.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz és diatetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különböző olv egyéneknek ajánlva, a kik lübe életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi poszga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

15734—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szajol-aradi vonala alább megnevezett állomásainak kibővítéséhez szükséges magas építmények és tartozékainak előállítására, zennel nyilvános verseny tárgyalás hirdetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi június hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (aradcsanádi palota, I-ső emelet.) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok közt a szabad választásjogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt ajánlatok borítékai, a következő felirással látandók el:

Ajánlat a magy. kir. államvasutak szajol-aradi vonalán létesítendő magas építmények előállítására. Az előállítandó magas építmények következők:

A) Mezőtúr—Gyoma állomások közt a 798—808. sz. szelv. épülő Nagy—Lapos állomáson.

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes őrház, egy gazdasági udvar, 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. oszt. felvételi épülethez, egy szemétverem, két sütőkemence, 1 kut a felvételi épülethez, 1 kut az őrházhoz, két kettős őrházi melléképület, két őrbódé.

B.) Gyoma—Mezőberény állomások közt a 983—994 sz. szelv. épülő Körös—Tarcsa állomáson:

Egy emeletes III. rendű felvételi épület, egy kettős emeletes őrház, egy gazdasági udvar 2 rekeszszel, egy szabadon álló árnyékszék III. rendű felvételi épülethez, egy szemétverem, két sütőkemence, egy kut a felvételi épülethez, egy kut az őrházhoz, két kettős őrházi melléképület, két őrbódé.

Az ajánlatok az ő. szes munkára, vagy az egyes állomásokon létesítendő munkákra külön-külön tehetők meg.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon azaz 1902. évi június hó 16-án déli 12 óráig állomásonkénti munkára 2100 korona, azaz: kettőezer száz korona bánatpénz a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (aradcsanádi palota földszintjén) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó árfolyam szerint számítatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

A létesítendő épületek tervei, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafenntartási osztályánál megtekintethetők, ugyanott az ajánlat alapjául szolgáló költségvetések, a szerződési tervezet, ajánlati minta és a pályázati feltételek 2 kor. lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. évi május hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank

Budapest, V., Dorottya-utca 6. sz. saját ház.

Befizetett részvénytőke 30 millió korona.

A bank ujabbban a

jelzálog üzletet

vette fel üzleti körébe.

Jelzálogközlösönöket engedélyes

földbirtokokra és városi nagy bérházakra

saját kibocsátású 4 százalékos záloglevelek alapján 20 éves, 30, 40, 50, 60, 65 és 70 éves törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A benyújtásokat a leggyorsabban bonyolítja le; minden megkeresést 48 óra alatt válaszban részesít. 1979

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára, aranyárak kiviteli háza

BRÜX, 276 szám (Csehország)

Jó nickel rem. óra frt 3.75. Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80. Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimerral van kiténtetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

708—1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. járásbírósg V. 703/3. számú végzése által Rosenthal testvérek jelentkezősére és több végrehajtatók javára. Zeiner Ignác aradi lakos ellen 244 kor. 52 fillér tőke és járuléka erejéig eirendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1190 koronára becsült bolti árukból álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Asztalos Sándor-utca 10. sz. a. leendő eszközlésére 1902. év június hó 16-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett in-

góságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. czikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 2. napján.

Ortutay,

1071

bírósági végrehajtó.

15634—1902. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános tárgyalást hirdet a szajol—aradi vonalon Mezőtúr—Gyoma állomások közt a 798—808. sz. szelv.-ben épülő Nagy—Lapos állomáson 10800 köbméter és a Gyoma—Mező-Berény állomások közt a 983—994. sz. szelv.-ben épülő Körös—Tarcsa ál-

lomáson 7285 köbméter, az állomási plateauk, az őrházi plateauk és a felvételi épület plateauja számára szükséges, összesen 18100 m³ földfeltöltési munka végrehajtására.

A tervek, a szerződési és ajánlati minta, a pályázati feltételek valamint az általános és részletes feltétlfüzetek Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában és Mezőtúron az osztálymérnök-ségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve 2 koronáért megszerezhetők.

Az ajánlat az egyes állomásokon szükséges földmunkára külön-külön, vagy az összes munkákra tehető meg.

Az ajánlatokat legkésőbb 1902. évi június hó 17-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felírat: kell benyújtani: „Ajánlat a Nagy-Lapos és Körös-Tarcsa állomásokon létesítendő földmunkákra“.

Az ajánlat az összes munkákra, vagy állomásonként külön-külön tehető. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis legkésőbb 1902. évi június hó 16-án, déli 12 óráig állomásonként 100—100, összesen 200, azaz kettőszáz korona bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénz, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. Takarékpénztári könyvek letét gyanánt el nem fogadtatnak.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

A készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számtásba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

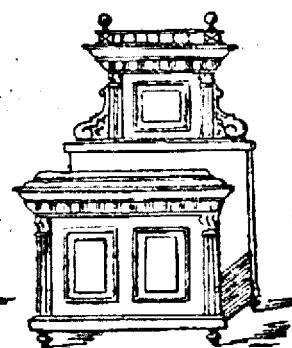
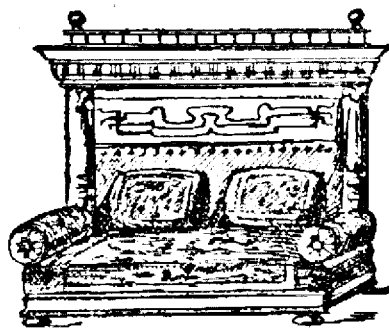
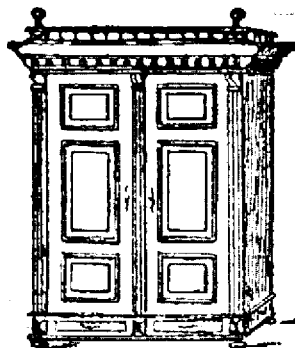
Aradon, 1902. május hó 30.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nagy butoraktár!

Állapítatott 1858.

Állapítatott 1858.

ROSMANITH ALBERT és FIA

Arad, Andrásy-tér 8-ik szám. (Az udvarban.)

Dusan felszerelt raktár mindennemű butorokban.

Szalon-, ebédlő- és hálószoba-berendezések

minden modern stylben, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig folyton készletben, izléses, szolid kivitelű kárpitozott butorok nagy választékban.

A nagy készletnek megfelelő üzlethelyiségünk az udvarban lévén, azon kelles helyzetben vagyunk, hogy készítményeinket bárkinél is olcsóbban adhatjuk. Ennél fogva ajánljuk a n. é. vevőközönségnek raktárunk megkeresését saját érdekében el nem mulasztani

Kiváló tisztelettel

Rosmanith Albert és Fia

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra képes árjegyzék.

Bámulatos olcsó árak!

Kifinomott anyag. Izléses kivitel.

TELEFON 124.

Pártoljuk a helybeli ipart!
Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakkereskedő mosó- és tisztító műintézet

Arad, Apolló Lajos-utca 2. sz. (Lax-udvar)

A nyári időnyre felhívom a t. nagy-közönséget műintézetemre. Jól felszerelt munkás személyzetemmel párosulva, ama kellemes helysetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek is minden irányban megfelelhettek. Elvállalok mindenféle mosható női, férfi és gyermek ruhákat, bár kalapot, pizsero tárgyakat, függönyöket, összes házi ruhákat mosását a legolcsóbb egységnyi árak mellett. Kívánatra házból elvitetem és haza küldöm.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

56963—1902. sz.-hoz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérszövetek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

Allomáson	1. évi június hó
Miskolcz	23-án d. u. 2 óra
Kolozsvár	24-én d. u. 2 óra
Bpest ny. áll.	28-án d. e. 9 óra

Budapest, 1902. május hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

16575—1902. sz.

Arad vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Aradvármegyei hatósági közutain folyó év folyamán szükségessé vált hid s ezzel kapcsolatos műtárgy javítási munkálatok biztosítása iránt a vármegye kis gyűléstermében folyó hó 24-én, d. e. 10. órakor zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni és pedig a

- Kisjenő, seprős-csermő hatósági utra levő műtárgyakra 1789 k. 21 f. költségvetési összeggel;
- a Miske, vadász-talpai hatósági utra levő műtárgyakra 2658 k. 22 f. költségvetési összeggel;
- a Mikalaka-nhalmágyi hatósági utra levő műtárgyakra 11792 k. 79 f. költségvetési összeggel;
- az arad-zámi hatósági utra levő műtárgyakra 1303 k. 84 f. költségvetési összeggel;
- a paulis-világosi hatósági utra levő műtárgyakra 2317 k. 61 f. költségvetési összeggel;
- a soborsin-válemárei hatósági utra levő műtárgyakra 5791 k. 28 f. költségvetési összeggel;
- a bokszeg-beéli hatósági utra levő műtárgyakra 14349 k. 99 f. költségvetési összeggel;
- az arad-zámi hatósági utra levő műtárgyakra 5894 k. 64 f. költségvetési összeggel.

Felhivatnak mindazok, kik a munkálatok valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy ez iránti ajánlataikat 5% bánompénz becsatolása mellett június hó 24-én, d. e. 9 órájáig hozzam, annak megemlítésével, hogy a feltételeket ismerik s azoknak magukat mindenben alávetik, nyujtsák be, megemlítettvén, hogy elkészen érkező vagy pót- és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A borítékok külső lapján a vonatkozó ut, melyre az ajánlat tétetik, világosan feltüntetendő.

A munkálatokra vonatkozó költségvetés s műiratok az aradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Arad, 1902. június 10-én.

Az alispán távol:

SCHILL,

16jegyző.

1073

Bejelentés szám 225.

T. CZ.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőimnek azives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Főtek-úti Kiskalmi-telep mellett folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megremlett ideg-, faj- és nem-rendez

czimű könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére.

1075

Egy korona 20 fillér bélyegekből történi előzetes beküldése esetén bérmentve küldi Curt Röber Braunschweig.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
kitűnően berendezett és
jól felszerelt
NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomdai
munkák gyorsan és pontosan
elkészítetnek.

Méltányos árak!

- Báli meghívók,
- Tánczrendek,
- Belépti-jegyek,
- Esküvési és eljegyzési kártyák,
- Gyászjelentések,
- Üzleti körlevelek,
- Levélpapírok,
- Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

17497—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-gödöllői, budapest-ferencvárosi, hatvani, valamint esztergomi osztálymérnökségeinek területén lévő, pöcze és szemétdödrök tisztítási és kihordási munkáinak biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

Pályázókat a költségszámításal felszerelt jogérvényes és bélyeggel ellátott ajánlatok folyó évi július hó 1-ére déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkárságánál leendő benyújtására felhívjuk.

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi június hó 30-ikán déli 12 óráig 800 korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapírok a budapesti tőzsde legutóbbi, de 14 napnál nem régebbi árfolyama szerint, és a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Takarékpénztári könyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Az ajánlat benyújtásához, valamint a munkák létesítéséhez kötött feltételeinket alább közöljük: Az előforduló munkák általánjár mellett fognak kiadatni.

Az általán árak az ajánlatban tisztán és olvashatóan számokkal, valamint betűkkel is kiirandók.

Az ajánlati árak vagy az egyes osztálymérnökségek területén lévő pöczegödrök tisztítására, valamint az összesre kiteendő. Fenntartjuk magunknak a jogot, hogy az egyes osztálymérnökségeknél előforduló munkákat külön-külön is kiadjuk.

Javitott vagy vakarások nyomát viselő ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A szerződés a budapest-gödöllői, hatvani, valamint esztergomi oszt. mérnökségek vonalaira három évre, vagyis 1902. évi november hó 1-étől 1905. évi október hó 31-ig köttetik, míg a budapest-ferencvárosi osztálymérnökség területére nézve a szerződés 1903. évi január 1-től lép életbe ugyancsak a fent kitüntetett időtartamra.

A teljesítendő munkára vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta, pályázati feltételek, az ajánlati költségszámítás alulírott üzletvezetőség pályafenntartási és építési osztályában (Külső Kerepesi-ut szemből a keleti pályaudvar érkezési oldalával) naponta a hivatalos órák alatt megszereshetők.

Budapest, 1902. május hóban.

A magy. kir. államv.
jobbparti üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjazatik.)

KASSOVITZ FÜLÖP

Elsőrendű
Raffia-hárs
és
aussigi rézgálicz
(KÖZKÖZÖ)
legolcsóbb árban

Belgrader K. és Tsa

fűszer- és gyarmat-áru nagykereskedőnél

ARADON, 1004
ANDRÁSSY-TÉR,
„Nádor“ szálloda
mellett.

KASSOVITZ FÜLÖP

2470—1902. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A pécskai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Marina Juon végrehajthatónak, Marina Nikolae végrehajtható szervenő elleni 540 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében, az aradi kir. törvényszék (a pécskai kir. járásbíróóság területén lévő, Szemlak község határában fekvő, szemlakai 1848. sz. tjkvben A. I. 6—8. sorszám a ingatlanokra az árverést 989 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelve és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi augusztus hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor Szemlak község házánál megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 98 kor. 90 fillért, készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi május hó 14. napján.

Dr. Jakó,
kir. albiró.

1072

Kassovitz Fülöp

férfi-, fiu- és gyermekruha raktár
Arad, Andrassy-tér 9. sz., a Minorita-templommal szemben.

Előrehaladt idény miatt az összes raktáron levő
tavaszi és nyári

férfi-, fiu- és gyermekruhák

óriási választékban
rendkívül leszállított árakon lesznek kiárusítva.

Mérték utáni megrendelések
ezután is olcsó árak mellett a legelegánsabb kivitelben lesznek elkészítve.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Arad, Andrassy-tér 9.

Szolid és pontos kiszolgálásért kezeskedik

Reich Samu, üzletvezető.

531

Dohányzók **„NIL”** krokodil jellel ellátott legkitünőbb egyiptomi szivarka hüvelyt és legjobb minőségű egyiptomi szivarka papírt. **Mindenütt kapható.**

A párisi 1902. évi egészségügyi kiállításon arany érmét nyert.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beküldésénél leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ér-

tesztéseket a kiadóhivatallal ad; leve-
beni kérdésekre a válasza a kiadó-
hivatallal megküldendő. Telefon (Arad)
nem ad a kiadóhivatallal.

Két nagy műhely

nagy színekkel és lakással együtt kiadó. Szatlernak, asztalosnak nagyon alkalmas helyiségek Kossuth utca 2. szám. Tudakozódhatni Andrassy-tér 4. szám Török Mártonnál. 1069

Telephon 436.

Vasgerenda, szekertengely, ráfvas, aczelcsákányok, metsző-olló, kertész fűrés, oltókések és egyéb árucikkek jó minőségben és olcsó árban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében. 1561

Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a halterén az „Arany potyka” helyiségben

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Posta megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközöltenek.

Becses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widlovits Mária,
haláruda tulajdonos.

Permetezők

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönlig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 908

tüzi fecskendők,

borszivattyúk,

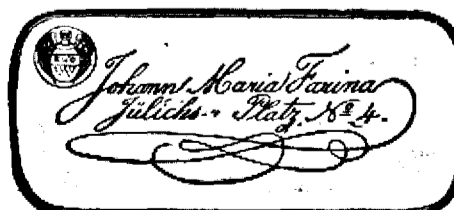
kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javitások elfogadtatnak.

Valódi kölni vizem

a föld minden részén ismeretes az aluli törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, Johann Maria Farina
Jülichplatz No. 4.

Udvari szállítója ő felsége I. Ferencz Józeftnek, Ausztria császárnak és Magyarországi királynak, továbbá több császári és királyi udvaroknak. 1992

Raffia Hárs !!

fehér, hosszú, széles szálú egész-
bál vételnél

100 kgrként 80 koronáért

kapható

Reich B. Károly Fia és Társa cégénél

Andrassy-tér 6., Verbos-ház. 1006

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyá-
rak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kivánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Gurahonezi

portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáliákat 60—70 szá-
zalékkal felülmúlja, rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kivánatra házhoz
szállítja. 274

Irodámban

egy jó irással bíró

hölgy

pénztárkezelésre

és 1060

irodai teendőik végzésére

felvétetik.

Bing Ede, Arad.

Örökbe adnám.

Egy héthónapos kis leányt egy
jobb módú családhoz örökbe ad-
nám bizonyos feltételek mellett.
Értekezhetni lehet a kiadóhiva-
talan. 1077

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első
minőségű szagtalan

fűtő-kőszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bér-
mentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-kőszenet

és darabos 1470

bükk-faszennet is

50 kilós és 25 kilós zsákokban.
Megrendelések pontos hazaszállítása
végett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

Gépkezelő,

aki úgy stabil gépeknél és
mozgonyoknál, valamint gőz-
fűrészen is jártas,

felvétetik.

Aki a magyar vagy német
nyelven kívül románul is be-
szél, előnyben részesül.

Ajánlatok bizonyítvány-má-
solatokkal és fizetési igények-
kel a „Báró Korb Tivadar jó-
száshelyi gőzfűrés”-hez, posta:
Gurahonez intézendők. 1066

TELEFON 438

Legnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétenek, vagy be-
cseréltetnek.

Borárverési hirdetmény.

A baraczkai állami szőlőtelep
mult évi bortermésének eladó kész-
lete folyó évi június hó 23-án dél-
előtt 8 órakor a telep irodájában
(Baraczkán) árverésre bocsátatik.

A készlet 718 hl. fehér borból
áll, s minőség szerint csoportosi-
tottan bocsátatik árverés alá. A
kikiáltási ár hitelesen hordó nél-
kül 22 és 42 korona között válto-
kozik.

A borok szesztartalmára vona-
kozó adatok és közelebbi felvilágo-
sítások aiantirt igazgatóságától sze-
rezhetők be.

A vonat Aradról a baraczkai te-
lep Paulis nevű (közvetlen szom-
szédos) állomására reggel 6 óra 35
perckor indul. 1084

Csálai és baraczkai
állami szőlőtelepek igazgatósága.

Kosinsky Viktor,
igazgató.

Zálogtárgyak

elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönség-
nek ezennel tudtul adni, hogy úgy az

≡ **ékszerek,** ≡

mint az

≡ **ingóságok** ≡

zálogüzletem feloszlata
folytán

1902. évi június hó 18-án

(szerdán)

délelőtt 8 órakor a tekintetes városi
kapitányi hivatal egy tisztviselője jelen-
létében üzlethelyiségemben Kossuth-
utca 62. sz. azon zálogtárgyak, me-
lyek a lejáratig ki nem váltattak, a
legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mel-
let el fognak adni.

Figyelmeztetem ennél fogva az
érdekelteket, hogy tárgyaik kiválta-
sát el ne mulasztják, mivel zálog-
üzletem ezen árverés után teljesen
megszűnik. 1006

Weisz Dávid.

ZÁM

Hunyadmegyében.

Klimatikus üdülő és nyaraló hely.

Pormentes gyönyörű hegyvidék.

Regényes kiránduló helyek.

30 szobás nagy szállóban teljes ellátás.

Feltűnő olcsó árak.

Vasut, posta és táviró állomás.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgál

Kormos Adolf,

„Transsylvania” szálloda Zám.

1039